

Van Riede (van Pendrecht, van IJsselmonde)

door
B. de Keijzer

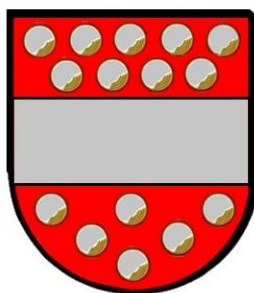
Inleiding

Over het geslacht Van Riede, de latere heren van Pendrecht, is door C. Hoek het een en ander meegedeeld in het kader van zijn publicatie over de oudste heren van Rhoon en waarbij vooral Herbaren van Riede (1305-1353) centraal stond. De andere leden van de familie heeft hij globaal behandeld en samengebracht in een overzichtstabel.¹ Deze tabel bevat nogal wat losse eindjes en is in feite onbruikbaar om de Herbaren van Riede goed te plaatsen in relatie tot het geslacht Van den Bergh (uit Arkel), waarnaar eerder uitvoerig onderzoek is gedaan.²

Hoek heeft op basis van de titulatuur van Hendrik Splinter (IIIb) in 1285 de mogelijkheid open gelaten dat zijn vader nog in leven zou zijn, waardoor hij de vermeldingen van Anthonis van Riede in de jaren 1286 en 1290 heeft toegeschreven zijn aan diens vader.³ In aanmerking nemende de inbedding van Herbaren van Riede (V) in de genealogie Van de Bergh gaat de opstelling van Hoek chronologisch wringen (zie: geneagram 1). Het feit dat Hendrik Splinter de Albrandswaard, dat in 1201 door zijn voorzaten aan de abdij Ter Doest is geschonken, al voor 1285 in erfpacht blijkt te hebben, wijst er op dat zijn vader niet meer in leven was.

Met dit nieuwe uitgangspunt is getracht om de familie Van Riede in kaart te brengen. Over Herbaren van Riede zelf is een biografie verschenen.⁴ Maar over de andere leden van de familie is weinig bekend en daarbij komt dat ze slechts zelden in oorkonden voorkomen zodat het geen gemakkelijke opgave was om een bewezen genealogie samen te stellen. De bevindingen zijn in deel I van deze publicatie vastgelegd.

Daarnaast is het opmerkelijk dat de familie Van Riede praktisch hetzelfde wapen, in rood een zilveren dwarsbalk, vergezeld boven van 9 (5:4) en onder van 6 (3:2:1) zilveren bollen (afb. 1),⁵ voert als de heren van der Merwede, in rood een zilveren dwarsbalk, vergezeld 9 (5:4) en onder van 6 (3:2:1) gouden bollen,⁶ zonder dat er een relatie tussen beiden families kan worden aangetoond.

Afb. 1. Heraldisch wapen van de familie Van Riede.

¹ Hoek, Rhoon, kolom 241-242.

² Publicatie over het geslacht Van den Bergh (uit Arkel) is in voorbereiding.

³ Hoek, Rhoon, kolom 243.

⁴ Brokken, Hoekse en Kabelhauwse twisten, blz. 568.

⁵ HoGenDa, Familiewapens: Van Riede (toegeschreven aan: Herbaren van Riede, heer van Pendrecht, baljuw van Zuid-Holland 1338); Rietstap, Wapens Nederlandsche Adel blz. 383. Hij geeft aan het geslacht Van Riede als wapen: in rood een gouden dwarsbalk, vergezeld van 14 gouden bollen (5:4:3:2:1).

⁶ J.B. Rietstap, *De wapens van den Nederlandsche Adel* (Groningen, 1890), blz. 367.

Herbaren I van de Lede 1143		Anthonis van Gelmen 1201
Floris van de Lede 1204-1207		Dirk van Riede x 1216
		(...) van Gelmen
Herbaren II van de Lede 1227-1243		Anthonis van Riede
Herbaren III van de Lede heer van den Bergh 1254		Hendrik Splinter (heer van Pendrecht en Oost-Barendrecht) 1285
Arnoud van den Bergh (van Liesveld) 1277-1300	(Aleid) van den Bergh x	Anthonis van Riede heer van Pendrecht 1287-1290
Herbaren IV van den Bergh 1317-1319		Herbaren van Riede heer van Pendrecht 1305-1353 x (1323) Machteld van Oudheusden 1323, 1354-1362
		Margaretha van Riede 1354 x Jan van Brakel 1319-1326

Geneagram 1. Stamreeksen Van de Lede (van den Bergh) versus van Riede.

De afstammelingen van een gelijknamige familie, beginnende met Aernt van Riede Aerntsz. van Riede, is gepubliceerd door J.J.F. Lots en H. den Boer. Aansluitend hierop werd eveneens de parenteel van Lijsbet Coosen gepubliceerd. Deze parenteel geeft aan wie de gerechtigden zijn van circa 4½ gemet memorieland, gelegen in Oud-Rhoon.⁷ Met Lijsbet Coosen is de vrouw van Dirck Gerrit Kozen van Riede, kleinzoon van de hiervoor genoemde Aernt van Riede Aerntsz., bedoeld.⁸

Deze familie komt voor in de kwartierstaat wat uitnodigde om daar verder onderzoek naar te doen met de verwachting dat er verband zou kunnen worden aangetoond met de aloude familie Van Riede.⁹ Helaas bleek door gebrek aan akten dit niet te kunnen worden waargemaakt. Ook een andere wapenvoering gooide roet in het eten. Hoewel bij de wapenvoering een vraagteken gezet kan worden. Deze familie wordt in deel II behandeld.

⁷ Eén gemet = een halve morgen.

⁸ Lots, Van Riede, blz. 197 (inleiding).

⁹ B. de Keijzer, Kwartierstaat De Keijzer-Eijkelenboom, in: *Kwartierstatenboek Genealogische Vereniging Prometheus* (Delft, 1998). Deel XV. Ondertussen (2019) is een nieuwe versie, generatie III tot en met XV, op HoGenDa geplaatst.

Tenslotte kwam er een familie Van Riede te Woudrichem voor, waarin de naam ‘Gijsbert’ terugkeert. De verwachting was dat ook hier sprake zou zijn van een verbinding met de aloude familie Van Riede. Uiteindelijk kon dat niet bewezen worden; bovendien voerden zij een ander familiewapen. Deze familie komt in deel III aan de orde.

Emmen, 2021 (afgesloten 6 oktober).¹⁰

De ambachten Pendrecht, Albrandswaard en IJsselmonde

Het samenstellen van de genealogie Van Riede bleek door het ontbreken van vermeldingen in vroege oorkonden, maar ook in latere tijd, geen gemakkelijke opgave te zijn. Van drie leden van de familie zijn zelfs geen eigentijdse vermeldingen gevonden behalve dat hun bestaan kan worden aangetoond met behulp van het patroniem van hun kinderen. Verder was van belang dat met Anthonis van Gelmen, die in 1201 wordt vermeld, deze vrij zeldzame vernoemingnaam bij het geslacht van Riede teruggevonden wordt.¹¹ Uiteindelijk kon aan de hand van toepassing van de gewoonte van vernoemen een aanvaardbare genealogie opgesteld worden.

Daarnaast kwamen ten behoeve van het onderzoek een drietal uitgangspunten naar voren. Ten eerste was het interessant om te weten hoe het ambacht Pendrecht is verworven, ten tweede hoe het voorkeursrecht om Albrandswaard te pachten van de abdij Ter Doest tot stand was gekomen, en ten derde welke rol het ambacht IJsselmonde daarin speelde.

HET AMBACHT PENDRECHT.

De volgende personen kunnen met het ambacht Pendrecht verbonden worden en vormen een stamreeks zonder dat er zekerheid gegeven kan worden dat hier sprake is van opeenvolgende vererving van vader op zoon.

I. Costijn, zoon van Ionis, vermeld 1101.

In 1101 schonk Burchard, bisschop van Utrecht, de kerk van ‘Thiedradeskerke’ aan het kapittel van Sint Jan. Als getuige was onder andere ‘Costetin filius Ionis’ aanwezig.¹² Deze kerk ligt in de Dortsewaard en het is daarom niet uitgesloten dat er onder de getuigen iemand aanwezig is uit de onmiddellijke omgeving. Het is natuurlijk niet zeker of hij de vader is van de volgende generatie, maar de bijzondere voornaam ‘Io’ geeft daar aanleiding toe.

II. Io van Pendrecht, vermeld 1114/27, tr. 1^e Folqui, tr. 2^e Waltruth.

Onder de giften, die onder Adalardus, abt van Egmond (1105-1120) zijn geregistreerd, komt de volgende post voor: ‘In Painsrech dedit Hio sancto Adalberto quartam partem pro animabus

¹⁰ De eerste versie van dit artikel is gepubliceerd 10-6-2020. Daarna zijn aanvullingen en verbeteringen ontvangen van de heer L. van Veenendaal (e-mail 24-9-2021). Eventuele aanvullingen en verbeteringen op deze publicatie s.v.p. richten aan de webmaster van HoGenDa: webmaster@onsvoorgeslacht.nl

¹¹ Hoek, Rhooon, kolom 254.

¹² OHZ I no. 92, d.d. 1101 (waarschijnlijk na 29 mei).

uxorum suarum Folqui et Waltruth, que jacet inter Werenbrecht et Thiedard'.¹³ Hij bestemde dus een viertel land in Pendrecht voor het zielenheil van zijn beide echtgenoten.¹⁴ Omstreeks 1114/27 stond Godebald, bisschop van Utrecht, toe dat er te Pendrecht een kerk zal worden gebouwd, te bedienen door monniken van de Sint-Baafsabdij bij Gent. Zij ontvangen daartoe van Io van Pendrecht een gift, bestaande uit 2½ hoeven land.¹⁵

III. *Bertulf van Pendrecht*, vermeld 1156-1169, 'dapifer'¹⁶ (functie aan het grafelijk hof) 1156-1162.

Abt Gerard en het convent van Echternach (Luxemburg), enerzijds en graaf Dirk VI, samen met gravin Sophia en hun zoon Floris, anderzijds kwamen in 1156 overeen dat de abdij afstand zou doen van een aantal met naam genoemde kerken, waarvoor zij in de plaats 120 gemet land op Schouwen verkrijgen. Onder de vele getuigen 'Bertulfus, dapifer'.¹⁷ Omstreeks dezelfde tijd schonk Willem, ridder uit het gevolg van graaf Dirk VI, bij zijn intrede in de abdij van Egmond land aan de abdij. Onder de getuigen 'Bertulfus, dapifer'.¹⁸ Op 28 augustus 1162 verklaarde graaf Floris III dat hij de kerk van Vlaardingen heeft teruggegeven aan de abdij van Egmond. Onder de vele getuigen 'Bertolfus, dapifer'.¹⁹ Graaf Philips van Vlaanderen en graaf Floris III van Holland beëindigden op 7 maart 1167 hun geschillen. Onder de borgen en getuigen voor graaf Floris III komt onder andere voor 'Bertolphus de Paindredc'.²⁰ In 1169 schonk Boudewijn, proost van het kapittel van Sint Marie te Utrecht, op verzoek van zijn broer graaf Floris III een tiende aan de kanunniken van zijn kapittel. Onder de getuigen worden onder andere genoemd 'Hugo de Islemunde' en 'Bertoldus de Paindrecht'.²¹

Vermoedelijk is na het overlijden van Bertulf van Pendrecht het ambacht als rechtleen teruggevallen aan de grafelijkheid. In ieder geval verkocht graaf Dirk VII en gravin Aleid op 21 januari 1199 aan Biggo en zijn kleinzoons onder bepaalde voorwaarden Pendrecht met tiend en ambachtsgerecht.²² Uit een volgende oorkonde van 22 februari 1240 valt te herleiden dat het gaat om de helft van Pendrecht, met tiend, ambachtsgerecht en benoemingsrecht van de priester, toen graaf Willem II het in leen gaf aan Boudewijn, zoon van Hendrik van Duiveland. Hij zegde tevens toe dat indien Boudewijn de andere helft mocht verwerven hem daarmee 'om niet' te zullen belenen.²³ Op 3 februari 1245 verklaarde Nicolaas, heer van Putten, met Boudewijn, zoon van Hendrik van Duiveland, een grensscheiding te hebben gemaakt tussen *Hendriks ambacht Pendrecht* en zijn eigen ambacht Katendrecht.²⁴

Eerst aan het eind van de 13^e eeuw blijkt het geslacht Van Riede het ambacht Pendrecht, wat dan van oorsprong de andere helft zal zijn geweest, in leen te hebben van de grafelijkheid.²⁵ De aankomstitel valt helaas niet te achterhalen, maar lijkt op basis van de bewoordingen van

¹³ Muller, Oudste goederenlijst van de abdij Egmond, blz. 22-23.

¹⁴ Hoek, Rhooen, kolom 234.

¹⁵ OHZ I no. 109, d.d. (tussen 1114 en 13 november 1127).

¹⁶ Latijn: 'drager van de spijzen'.

¹⁷ OHZ I no. 139 en 140, d.d. 1156.

¹⁸ OHZ I no. 145, d.d. (tussen 7-9-1130 en 5-8-1157).

¹⁹ OHZ I no. 151 en 152, d.d. 28-8-1162.

²⁰ OHZ I no. 160, d.d. 7-3-1167.

²¹ OHZ I no. 163, d.d. 1169.

²² OHZ I no. 233, d.d. 21-1-1199.

²³ OHZ II no. 600, d.d. 22-2-1240.

²⁴ OHZ II no. 615, d.d. 3-2-1245.

²⁵ Hoek, Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard, blz. 231 [leen 11].

de hiervoor genoemde oorkonde van 1240 niet te steunen op oudere rechten via vererving. Uitgesloten is het niet, maar er zijn onvoldoende bronnen om dit waar te maken.

DE HEERLIJKHEID IJSSELMONDE EN HET GEBIED ALBRANDSWAARD

Het ambacht IJsselmonde is na het overlijden van Hugo van IJsselmonde in het bezit van de heren van Egmond gekomen, terwijl het gebied Albrandswaard dat grenst aan de heerlijkheid Putten, een afsplitsing van de heerlijkheid Voorne,²⁶ en er een onderdeel van vormde en dus ook tot die afsplitsing behoorde. De naam Hugo wijst op een relatie met het geslacht Van Voorne.

I. (*Gerard*), tr. verm. *N.N.*, dr. van Hugo van Voorne.

Het ambacht IJsselmonde is voor 1201 in het bezit van de heren van Egmond gekomen en daarna op een bepaald moment gesplitst in een ‘westambacht’, in leen uitgegeven aan het geslacht Bokel, en een ‘oostambacht’, in leen uitgegeven aan het geslacht Van Voorschoten (Kralingen).²⁷ De visserij van IJsselmonde vinden we terug bij de grafelijkheid en werd in leen gehouden door de nazaten van de heren van Egmond.²⁸

Het gebied Albrandswaard is vermoedelijk als bruidsschat meegegeven aan een dochter van Hugo van Voorne. In het jaar 1201 verklaarden graaf Dirk VII en heer Hugo van Voorne dat Wouter van Egmond en Anthonis van Gelmen voor het zielenheil van henzelf en dat van hun echtgenotes Mabelia en Heilewif, en voor Hugo van IJsselmonde, het gebied Albrandswaard, gelegen in de heerlijkheid Putten, aan de abdij Ter Doest te hebben geschonken.²⁹ Vervolgens bevestigde Nicolaas van Putten in 1247 de abt en het convent van Ter Doest in het bezit van Albrandswaard, nadat Aloud van Albrandswaard schadeloos was gesteld voor zijn aanspraken op het land, en schonk hun daarbij de hoge en lage rechtsmacht van het gebied, evenals het visrecht.³⁰ Dit visrecht was door hem al een jaar daarvoor geschonken.³¹ Albrandswaard is naderhand in handen gekomen van Gerrit Alwijnsz. uit Leiden, die het op 20 november 1344 aan de grafelijkheid heeft opgedragen.³²

Het terugkeren van de vernoemingnaam ‘Gerard’ in het geslacht Van Egmond heeft geleid tot het vermoeden dat de vader van de drie kinderen weleens zo heeft geheten.

Kinderen:

1. *Hugo van IJsselmonde*, vermeld 1169, 1169/79, overl. voor 1201.

‘Hugo de Islemunde’ komt voor het eerste voor in 1169 als hij optreedt als getuige.³³ Vervolgens is ‘Hugonis de Hislemunde’ getuige in een oorkonde, gedateerd tussen 1169 en 1179, toen graaf Floris III aan de monniken van de Sint Michielsabdij te Antwerpen tolvrijstelling verleende in zijn graafschap.³⁴

²⁶ C. Hoek, De heren van Voorne en hun heerlijkheid, in: *Van Westvoorne tot St. Adolfsland* (Ouddorp, 1979).

²⁷ Hoek, Leenkamer Egmond-1, blz. 109-110 [leen 35 en 36].

²⁸ Hoek, Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard, blz. 250 [leen 52].

²⁹ OHZ I no. 251, d.d. 1201.

³⁰ OHZ II no. 713, d.d. april 1247.

³¹ OHZ II no. 692, d.d. 28-7-1246.

³² Hoek, Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard, blz. 221 [leen 1].

³³ OHZ I no. 163, d.d. 1169.

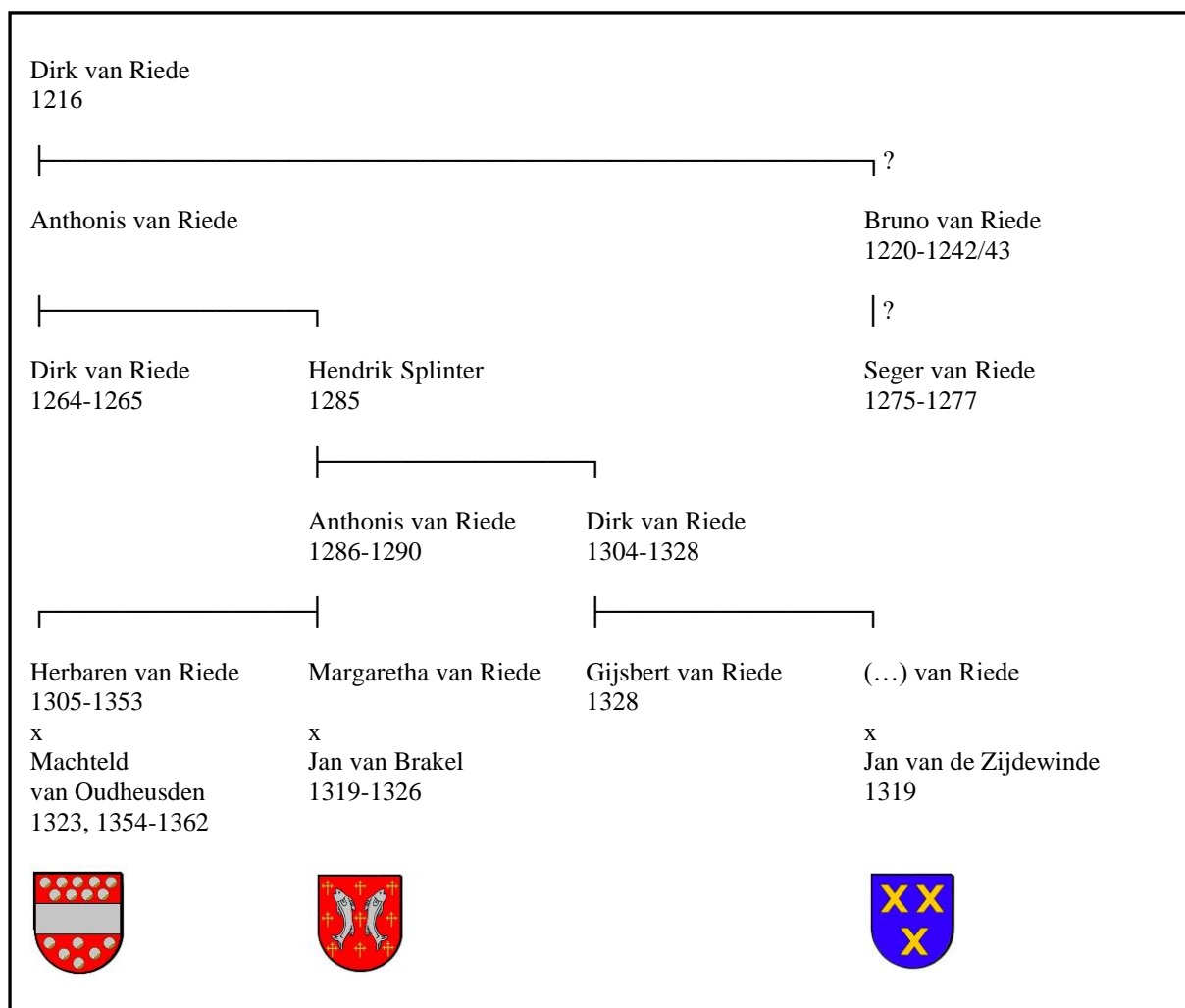
³⁴ OHZ I no. 197, d.d. tussen 1169 en augustus 1179.

2. *Mabelia (van IJsselmonde)*, overl. voor 1201, tr. *Wouter van Egmond*, vermeld 1200-1205, overl. 13 september 1208, verm. zoon van Willem van Egmond.
3. *Heilewif (van IJsselmonde)*, overl. voor 1201, tr. *Anthonis van Gelmen*, mogelijk afkomstig uit Brabant, vermeld 1201.

VERERVING GOEDEREN

Over de vererving van de goederen binnen de familie Van Riede is bitter weinig bekend wat tot gevolg heeft dat de samengestelde genealogie (zie: geneagram 2) een hypothetisch karakter heeft.

Het ziet er naar uit dat Dirk van Riede, vermeld 1264-1265, pachter van Albrandswaard, en leenman van de heerlijkheden Pendrecht en Oost-Barendrecht is geweest. Na diens overlijden zijn de goederen gekomen aan Hendrik Splinter heer Anthonisz. van Riede; ongetwijfeld zijn broer. Hendrik Splinter heeft problemen gekregen met de abt en het convent Ter Does over het tijdig betalen van de pachtsom. Uit de uitspraak in 1285 over het ontstane geschil blijkt dat hij al geruime tijd pachter was van Albrandswaard. Na het overlijden van Hendrik Splinter, voor 22 september 1286, is de pacht gestopt althans er is geen indicatie dat dit zou zijn voortgezet door zijn erfgenamen. De heerlijkheid Pendrecht is vererfd op Anthonis van Riede, en de heerlijkheid Oost-Barendrecht op Dirk van Riede, die beiden zijn zoons zullen zijn geweest.

Geneagram 2. Verkorte stamboom van de familie Van Riede.

Genealogie

Deel I

I. *Dirk I van Riede*, vermeld 1216, tr. (...) *van Gelmen*, dr. van Anthonis van Gelmen en Heilewif (van IJsselmonde).

Op 5 december 1216 bekrachtigde graaf Willem I de schenking van 3 morgen land te Heimond aan de abdi Mariënweerd, waarbij 'Theodericus de Rithe' als laatste in de rij van getuigen wordt genoemd.³⁵

Kinderen:

1. *Anthonis van Riede*, volgt II-a.
2. (verm.) *Bruno I van Riede*, volgt II-b.

II-a. *Anthonis van Riede*, ridder, tr. (verm.) (...) *van Loenersloot*, dr. van Hendrik Splinter van Loenersloot.

Opvallend is dat hij in geen enkele oorkonde voorkomt. Zoals blijkt uit de titulatuur van zijn zoon Hendrik Splinter moet hij ridder zijn geweest. De typische naamscombinatie 'Hendrik Splinter' veronderstelt een huwelijk met een dochter van Hendrik Splinter van Loenersloot, vermeld 1226-1227.

Kinderen:

1. *Dirk II van Riede*, heer van (Pendrecht en) Oost-Barendrecht, (verm.) pachter van Albrandswaard, vermeld 1264, 1265.

Het ambacht Barendrecht was van oorsprong een vrij eigen goed, dat op 7 mei 1230 door Dirk, heer van Altena, en Willem van Hoorne gezamenlijk werd opgedragen aan graaf Floris IV,³⁶ dat in 1264 in achterleen werd gehouden door Dirk van Riede en Nicolaas van Barendrecht.³⁷ De beleningen zijn dus terug te vinden in de leenkamer Altena, waarvan de registratie niet compleet overgeleverd is.³⁸ Op 18 februari 1265 gaf Heidericus, abt, en het convent van Sint Paulus, aan Dirk van Riede erfelijk in leen een derde deel van de tienden in Barendrecht, maar zij behouden voor zichzelf de smaltienden en het patronaatsrecht van de nog te stichten kerk, zodra het land zal zijn bedijkt en in cultuur gebracht, evenals het resterende twee derde deel van de tienden.³⁹

2. *Hendrik Splinter heer Anthonisz. van Riede*, volgt IIIa.

III-b. *Hendrik Splinter heer Anthonisz. van Riede*, (heer van Pendrecht en Oost-Barendrecht), pachter van Albrandswaard, vermeld 1285, overl. voor 22 september 1286.

Op 13 oktober 1285 deed graaf Floris V uitspraak in een geschil tussen de gemachtigde van de abt van Ter Doest, enerzijds en Hendrik Splinter heer Anthonisz. van Riede anderzijds, over de pacht van de Albrandswaard. Hendrik Splinter had de pacht op 1 oktober 1285 moeten

³⁵ OHZ I no. 370, d.d. 5-12-1216.

³⁶ OHZ II no. 504, d.d. 7-5-1230.

³⁷ Hoek, Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard, leen 2.

³⁸ Kort, Leenkamer Altena, blz. 175 (inleiding).

³⁹ OHZ III no. 1376, d.d. 18-2-1265.

afdragen, maar heeft dat niet gedaan. Hij wordt nu verordonneerd om de pacht van 10 pond uiterlijk op 1 maart 1286 te voldoen. Als hij in gebreke zou blijven dan wordt het bedrag verdubbeld. Voorts zal hij de eerstkomende zeven jaren de helft van de Albrandswaard in pacht houden voor 5 pond per jaar, te voldoen op 1 oktober van ieder jaar. Na het verstrijken van die pachttermijn kan hij daarop geen rechten meer doen gelden, tenzij de abt hem in de pacht wil handhaven. Ten slotte volgt er nog een aanvullende bepaling, namelijk dat indien de abt binnen de afgesproken pachttermijn Albrandswaard wil verkopen of bedijken de huurovereenkomst teniet gaat.⁴⁰ Omdat bij zijn kinderen geen indicatie meer is gevonden dat zij Albrandswaard nog in pacht hebben gehad, zal na het overlijden van Hendrik Splinter de pacht zijn gestopt.

Kinderen:

1. *Anthonis van Riede*, volgt IV-a.
2. *Dirk van Riede*, volgt IV-b.

IV-a. *Anthonis van Riede*, heer van Pendrecht, ridder (1287), vermeld 1287-1290, tr. (*Aleid van den Bergh*, dr. van Herbaren van den Bergh en (Elisabeth).

Op 2 maart 1287 treedt Anthonis van Riede als getuige op voor de heer van Altena.⁴¹ Graaf Floris V schonk op 1 mei 1290 aan de inwoners van Pendrecht ‘in sheren Antonis ambocht van Riede’ tolvrijheid.⁴²

Uit dit huwelijk:

1. *Herbaren van Riede*, volgt V.
2. *Margaretha (Margriet) van Riede*, tr. *Jan van Brakel*, knaap (1319), vermeld 1319-1326, zn. van Jan van Brakel en (Machteld).

V. *Herbaren van Riede*, heer van Pendrecht, ridder (1305), vermeld 1305-1353, baljuw van Zuid-Holland 1337,⁴³ 1339,⁴⁴ 1341,⁴⁵ raad van Holland,⁴⁶ overl. tussen 22 september 1353 en 11 juni 1354, tr. (getocht 20 december 1323) *Machteld van Oudheusden*,⁴⁷ vermeld 1323, 1354-1362, boedelscheiding 11 juni 1354, testeerde 18 april 1362, in leven 18 april 1362, memorie 21 april, overl. 21 april 1362, dood 30 april 1362.

Herbaren van Riede, ridder, wordt voor het eerst vermeld op 11 augustus 1305 als ‘getrouwe man’ van graaf Willem III.⁴⁸ Hij is voor 1315 beleend met het Kortambacht, gelegen tussen het ambacht Houweningen en Sliedrecht.⁴⁹ In 1319 deed graaf Willem III uitspraak tussen Herbaren van Riede c.s., en die van Schoonhoven, wegens alle doodslagen, twist en schade, die tussen hen is geweest.⁵⁰ Enige edellieden, waaronder Herbaren van Riede, ridder, beloven op 6 november 1319 de uitspraak van de Heer van Beaumont en Hendrik van Vlaanderen na te

⁴⁰ OHZ IV no. 2234, d.d. 13-10-1285.

⁴¹ OHZ IV no. 2281, d.d. 2-3-1287.

⁴² OHZ IV no. 2468, d.d. 1-5-1290.

⁴³ Smit, Rekeningen VIII, blz. 172, d.d. 1337.

⁴⁴ Van Mieris II, blz. 603, d.d. 18-2-1339 [paasstijl].

⁴⁵ Hamaker, Rekeningen V, blz. 197, d.d. 1341.

⁴⁶ Smit, Rekeningen VIII, blz. 228.

⁴⁷ G. van der Velden O. Praem, *Het necrologium van Arnold van Vessem uit 1574* (Abdij van Berne, 1986), blz. 40; Undecimo Kalendas Maii (= 21 april) ‘Domine Machteldis de Outheusden que dedit nobis 40 libras’.

⁴⁸ Van Mieris II, blz. 48, d.d. 11-8-1305.

⁴⁹ Kort, Leenkamer Altena, blz. 203 [leen 50].

⁵⁰ NA, Archief van de Graven van Holland, inv.nr. 289, fol. 4v-5r, d.d. 1319 (waarschijnlijk september/oktober).

komen omtrent de geschillen met die ‘Van Lienden’ en borgen te blijven voor de graaf van Holland.⁵¹

Graaf Willem III geeft op 7 september 1323 aan Jan van Brakel toestemming om 14 morgen land, gelegen Werkendam, die van heer Herbaren van Riede waren, en hij van hem in leen houdt ten vrij eigen te verkopen.⁵² Op 7 december 1323 oorkonden de schepenen van Heusden dat aan heer Herbaren van Riede is opgedragen het steenhuis en erf, dat van Arnout Kamerer was, en waarop een cijns van de heer van Heusden rust.⁵³ Nog die zelfde maand, 20 december, wordt door heer Herbaren van Riede, ridder, de lijftocht voor zijn vrouw Machteld gevestigd op de koren- en smaltienden van Pendrecht.⁵⁴ De vestiging van de lijftocht wordt op 26 september 1324 nog eens bevestigd.⁵⁵ Op 17 oktober 1325 deed Jan, bisschop van Utrecht, en de voornaamste edellieden, waaronder Herbaren van Riede, ridder, uitspraak over de twist over het stapelrecht van Dordrecht en de andere steden in Holland.⁵⁶ Er was een geschil ontstaan tussen Johannes, abt van Berne, namen het convent, en Herbaren van Riede, over de eigendom van de tiende in Oudheusden, die nu Robbertus Robbeken, zoon van wijlen Beatrix, van het klooster in cijns heeft en waarover op 29 mei 1329 een uitspraak werd gedaan.⁵⁷

Graaf Willem III geeft op 27 maart 1331 aan ‘Dieric Alrarsone’ (= Dirk Alras) toestemming voor de verkoop van 2½ viertel land, gelegen Bergambacht, die hij in leen houdt. Heer Herbaren van Riede en ‘Dieric Alrarsoe’ beloven ‘gezamender hand’ binnen een jaar daarvoor in de plaats een ander goed op te dragen.⁵⁸ Op 11 augustus 1332 verkreeg Herbaren van Rede verlof om 10 morgen leenland, gelegen in Houweningen, te verkopen.⁵⁹ In de periode 1333-1334 waren deelnemers aan de coalitie tegen Brabant o.a. Daniel van der Merwede en Herbaren van Riede.⁶⁰ Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, beveelt op 22 augustus 1333 alle geestelijken in zijn bisdom af te kondigen dat het proces tegen Jan van Polanen, Sweder van Vianen, Willem van Duivenvoorde, Herbaren van Riede en hun helpers wegen het plunderen van de goederen van de bisschop in Maarn, ’t Gein en Maarssenbroek teniet is gedaan.⁶¹ De bisschop ontheft daarop op 18 januari 1334 verscheidene heren van de kerkelijke uitwerping of ban, waaronder Herbaren van Riede, ridder, in verband met het door hen gepleegde geweld en roof in Maarn, ’t Gein en Maarssenbroek.⁶² Op 18 januari 1335 is er een uitspraak over allerlei geschillen, waaruit blijkt dat heer Herbaren van Riede schade geleden heeft.⁶³ Hij wordt op 9 februari 1337

⁵¹ Van Mieris II, blz. 225, d.d. 6-11-1319.

⁵² NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 289, fol. 27v, nr. 140, resp. inv.nr. 290, fol. 34v, d.d. 7-9-1323; Kort, Grafelijke lenen in de Grote Zuidhollandse Waard, blz. 316 [leen 144], d.d. 14-8-1323.

⁵³ Van Bavel, Heusdense Cisterciënzerkloosters, no. 7, d.d. 7-12-1323.

⁵⁴ NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 289, fol. 28v, nr. 145, resp. inv.nr. 290, fol. 36, nr. 150; Muller, Regesta Hannonensia, blz. 123, d.d. 20-12-1323.

⁵⁵ NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 289, fol. 31, nr. 158, resp. inv.nr. 290, fol. 39v, nr. 162, d.d. 26-9-1324.

⁵⁶ Van Mieris II, blz. 364, d.d. 17-10-1325.

⁵⁷ Van Bavel, Oorkonden Berne, no. 183, d.d. 29-5-1329.

⁵⁸ NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 289, fol. 55v, nr. 373, resp. inv.nr. 290, fol. 70, nr. 376, d.d. 27-3-1331; Kort, Grafelijk lenen Krimpenerwaard, blz. 332 [leen 16].

⁵⁹ NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 289, fol. 59, nr. 410, resp. inv.nr. 290, fol. 75v, nr. 414; Muller, Regesta Hannonensia, blz. 208, d.d. 11-8-1332; Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 286 [leen 88].

⁶⁰ P. Avonds, *Brabant tijdens de regering van Hertog Jan III (1312-1356): de grote politieke krisissen* (Brussel, 1984), blz. 81.

⁶¹ Muller, Regesta Hannonensia, blz. 216, d.d. 22-8-1333.

⁶² NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 401, fol. 30, nr. 164, resp. inv.nr. 402, fol. 35v, nr. 166; Van Mieris II, blz. 558, d.d. 18-1-1334.

⁶³ Van Mieris II, blz. 556, d.d. 18-1-1335 [paasstijl].

vermeld als baljuw van Zuid-Holland.⁶⁴ Graaf Willem IV geeft op 6 februari 1339 de heer van Arkel ten behoeve van diens gemeente en van degenen die met hem afwateren het vrije eigendom van een landje genaamd de Kleine Poelien, gelegen voor Giessendam, dat eerder heer Harbaren van Riede in leen had en aan de heer van Arkel had verkocht.⁶⁵ Op 15 mei 1339 schonk graaf Willem IV aan Schiedam de biertol, waag, meetpenning, korenmaat en sluis. Als getuige treedt hierbij o.a. op heer Harbaren van Riede, ridder.⁶⁶ Op 4 juni 1339 deed graaf Willem IV een uitspraak in de geschillen tussen heer Harbaren van Riede en ‘die van Riede’ dat wil zeggen de ingezetenen tussen de twee waaldammen.⁶⁷

Heer Daniel van der Merwede en Harbaren van Riede deden van ’s gravenwege op 14 april 1342 uitspraak in een geschil tussen de kloosters Heysterbach en Marienweerd over de visserij van Oversliedrecht en Giessenmonde.⁶⁸ Heer Harbaren van Riede is aanwezig bij het afhoren van de rekening over de periode 1342/43 van heer Gerard den Ever.⁶⁹ Op 11 september 1344 beveelt graaf Willem IV dat alle schepen uit zee de Maas inkomende te Dordrecht uitgeladen en daarna weer ingeladen zullen moeten worden.⁷⁰ De akte is bezegeld door o.a. Harbaren van Riede (afb. 2).

Afb. 2. Zegel van Harbaren van Riede (1345).⁷¹
(Foto Archief Dordrecht)

Heer Harbaren van Riede was aanwezig bij het afhoren van de rekening over de periode 1344/45 van heer Floris van de Boechorst.⁷² Op 21 juni 1345 verbond graaf Willem IV tot zekerheid verscheidene goederen ten behoeve van de steden, die hem geld hadden verschaft, waarbij vooraanstaande edelen van Holland en Zeeland, waaronder heer Harbaren van Riede,

⁶⁴ Van Dalen, Regesten Dordrecht, no. 181, d.d. 9-2-1337.

⁶⁵ NA, Graven van Holland inv.nr. 218, fol. 39, nr. 248, d.d. 6-2-1339; Kort, Grafelijke lenen Alblasserwaard, blz. 30 [leen 29], d.d. 16-2-1339.

⁶⁶ Van Mieris II, blz. 619, d.d. 15-5-1339.

⁶⁷ NA, Graven van Holland, inv.nr. 218, fol. 42, nr. 260; Van Mieris II, blz. 620, d.d. 4-6-1339.

⁶⁸ Muller, Regesta Hannonensia, blz. 282, d.d. 14-4-1342.

⁶⁹ Smit, Rekeningen VII, blz. 157, d.d. 1342/43.

⁷⁰ SAD, Dordrecht Stadsarchieven grafelijke tijd, inv.nr. 98, d.d. 11-9-1344.

⁷¹ Beschrijving: 1. omschrift: [S·HE]RBAREN·DE·RIEDE·MILITI[S]
2. kenmerken: rond, ca. – mm, groene was, vrijwel gaaf.
3. zegelbeeld: een vroeggotisch schild gevat in een rondboogdriepas versierd met ornamenten, geplaatst op een (vermoedelijk) omgekeerde rondboogdriepas.
4. wapen: een dwarsbalk beladen met een smalle dwarsbalk, vergezeld van boven van 5 (3:2) en onder van 5 (3:2) bollen.

⁷² Hamaker, Rekeningen I, blz. 314, d.d. 1344/45.

ridder, die de brief tekenden en zegelden.⁷³ Vermoedelijk zal dat het hieronder geplaatste zegel (afb. 3) zijn.⁷⁴

Afb. 3. Zegel van Herbaren van Riede (1345).⁷⁵
(*De Nederlandsche Leeuw* 1969)

Keizerin Margaretha gaf op 5 januari 1348 het gebied van Holland, Zeeland en Friesland over aan haar zoon, Willem, waarbij onder andere heer Herbaren van Riede als getuige wordt genoemd.⁷⁶ Herbaren van Riede, heer van Pendrecht, ridder, wordt vermeld op 25 maart 1348.⁷⁷ Hij is ook als getuige aanwezig op 3 november 1348 toen Willem, hertog van Beieren, en Reinout, hertog van Gelre, een verdrag sloten.⁷⁸

Op 23 mei 1350 wordt een verbond gemaakt door hertog Willem V met zijn Kabeljauwse partij tegen de Hoeken waaronder genoemd heer Herbaren van Riede, ridder.⁷⁹ Zijn moeder, keizerin Margaretha, gaf op 17 maart 1351 aan 'die van Dordrecht' een handvest van stapelrecht, waarbij heer Herbaren van Riede, heer van Pendrecht, als getuige aanwezig is.⁸⁰ Op 24 april 1351 blijkt heer Herbaren van Riede zijn ambacht Pendrecht met de lage rechtspraak, het huis, de erven, de tijns en visserijrechten, evenals de koren- en smaltienden, te hebben verbeurd, waarna Jan van de Noordeloos ermee wordt beleend.⁸¹ Op 15 mei 1351 komt een verzoening tussen hertog Willem V en Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, tot stand. Hieruit blijkt dat Herbaren van Riede burgers van Utrecht heeft gevangen genomen.⁸² Op de zelfde dag komt een verdrag tussen Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, en hertog Willem V tot stand, waarin wordt onderstreept dat als Herbaren van Riede de burgers van Utrecht niet vrijlaat in dat geval heer Herbaren van Liesveld gevangen zal worden gehouden.⁸³ Op 24 juli 1352 komt er een verzoening tot stand tussen Keizerin Margaretha, en Jan van Arkel, bisschop van Utrecht,

⁷³ Van Mieris II, blz. 691, d.d. 21-6-1345.

⁷⁴ Hoek, Rhooen, (tussen) kolom 268 en 269. Met verwijzing naar: Gemeentearchief Haarlem, inventaris Enschedé, deel I, nr. 21, d.d. 20-6-1345.

⁷⁵ Beschrijving: 1. omschrift: [S']·H[ER]BAREN·DE·RIEDE·MILI[TIS]
2. kenmerken: rond, ca. – mm, - was, beschadigd.
3. zegelbeeld: een vroeggotisch schild gevat in een rondboogdriepas versierd met ornamenten, geplaatst op (vermoedelijk) een omgekeerde rondboogdriepas.
4. wapen: een dwarsbalk beladen met een smalle dwarsbalk, vergezeld van 5 (3:2) en 5 (3:2) bollen.

⁷⁶ Van Mieris II, blz. 745, d.d. 5-1-1348.

⁷⁷ Van Mieris II, blz. 732, d.d. 25-3-1348 [paasstijl].

⁷⁸ Van Mieris II, blz. 755, d.d. 3-11-1348.

⁷⁹ Van Mieris II, blz. 778, d.d. 23-5-1350.

⁸⁰ Van Mieris II, blz. 772, d.d. 17-3-1351 [paasstijl].

⁸¹ Hoek, Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard, blz. 231-232 [leen 11 en 12].

⁸² Van Mieris II, blz. 791, d.d. 15-5-1351.

⁸³ Van Mieris II, blz. 792, d.d. 15-5-1351.

waarbij Herbaren van Riede, ridder, aanwezig is.⁸⁴ Heer Herbaren van Riede, heer van Pendrecht, wordt op 22 september 1353 beleend met 3 hoeven land, gelegen in Ammers-Graafland in het ambacht van heer Herbaren van Liesveld.⁸⁵

Op 11 juni 1354 hebben vrouwe Machteld, weduwe van heer Herbaren van Riede, enerzijds, en vrouwe Margriet van Brakel, met haar kinderen Steesken van Riede, Herbaren en Jan, als erfgenamen van heer Herbaren van Riede, anderzijds, een boedelscheiding gemaakt met een specificatie daarvan.⁸⁶ Waarna vrouwe Margriet van Riede, vrouw van wijlen heer Jan van Brakel, en haar kinderen Steesken, Herbaren en Jan beloven aan vrouwe Machteld van Riede, vrouw van wijlen Herbaren van Riede, zich te houden aan de scheiding.⁸⁷

Hendrick Hack heeft zich op 11 mei 1355 laten rechten aan het erfgoed, dat voordien heer Herbaren van Riede, ridder, heer van Pendrecht, had liggen in Oudheusden en Heuden, en dit verkocht heeft aan Aernt Yewijnsz., waarna Aernt dit weer heeft opgedragen aan vrouwe Machteld van Riede.⁸⁸ Vervolgens heeft op 17 april 1356 vrouwe Machteld, weduwe van heer Herbaren van Riede, opgedragen aan Aernt Yewijn Yewijnsz. al haar roerende en onroerende goederen gelegen in het Land van Heusden.⁸⁹ Op 29 november 1359 heeft vrouwe Machteld van Riede, weduwe van heer Herbaren van Riede, toestemming gekregen van graaf Albrecht om een zusterklooster van de ‘Grauwen Ordene Sinte Bernaerts’ te stichten in de parochie Heesbeen en neemt het klooster in bescherming.⁹⁰ Op 5 december 1359 worden verschillende goederen aan haar opgedragen.⁹¹

Op 24 juli 1361 verklaart ‘notarius Heinricus Arnoldus Hack’, clericus van het bisdom Utrecht, dat Machteld, weduwe van heer Herbaren van Riede, ridder, aan Daniel de Buscodis, monnik van het klooster Camp, ten behoeve van het zusterklooster Vallis Beate Marie bij Utrecht tot voorzetting van de door haar begonnen stichting van een cisterciënzer zusterklooster te Heesbeen een groot aantal goederen, die met naam worden genoemd, heeft overgedragen.⁹² Machteld van Riede, weduwe van heer Herbaren van Rede, ridder, heeft op 18 april 1362 haar testament gemaakt, waarbij zij schenkingen doet en executeurs aanstelt.⁹³ Zij zal kort daarna overleden zijn, want op 30 april 1362 verklaren de executeurs dat het door haar gestichte klooster te Heesbeen 13 zusters, waarvan één abdis is, zal omvatten.⁹⁴ Tussen de executeurs enerzijds en Herbaren en Jan van Brakel, mede voor hun zusters, en Willem van Besoyen, anderzijds, blijkt op 21 mei 1362 dat er een geschil is ontstaan over de nagelaten goederen,⁹⁵ waarbij Johannes, abt van Berne, als arbiter optreedt.⁹⁶ Op dezelfde dag beloven zij mede voor hun zusters, de religieuzen, Lisebet, Sofye en Aleyt, aan de abdis en het convent van het klooster te Heesbeen afstand te hebben gedaan van de goederen die hun aanbestorven waren van heer Herbaren van Riede, en vrouwe Machteld, zijn echtgenote, met dien verstande dat de eerdere erfdeling van 11 juni 1354 gehandhaafd blijft.⁹⁷

⁸⁴ Van Mieris II, blz. 810, d.d. 24-7-1352.

⁸⁵ Hoek, Leenkamer Liesveld, blz. 314 [leen 15].

⁸⁶ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 34, d.d. 11-6-1354.

⁸⁷ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 35, d.d. 11-6-1354.

⁸⁸ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 37, d.d. 11-5-1355.

⁸⁹ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 38, d.d. 17-4-1356.

⁹⁰ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 45, d.d. 29-11-1359.

⁹¹ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 46 en no. 47, d.d. 5-12-1359.

⁹² Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 51, d.d. 24-7-1361.

⁹³ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 52, d.d. 18-4-1362.

⁹⁴ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 53, d.d. 30-4-1362.

⁹⁵ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 54, d.d. 21-5-1362.

⁹⁶ Van Bavel, Oorkonden Berne, no. 298, d.d. 21-5-1362.

⁹⁷ Van Bavel, Heusdense Cisterziënzerkloosters, no. 55, d.d. 21-5-1362.

Bastaard:

1. *Hendrik (Splinter), bastaard van Riede*, vermeld als leenmangetuige 1366.⁹⁸

IV-b. *Dirk III van Riede*, heer van Oost-Barendrecht (tot 1321), ridder (1311), vermeld 1304-1328.

Dirk van Riede komt voor in een ongedateerd overzicht van de lenen van de Sint Paulusabdij,⁹⁹ in ieder geval te dateren tussen mei 1301 en mei 1311.¹⁰⁰ Het meest waarschijnlijk is echter dat de lijst opgesteld is met het aantreden van Johan de Kleijne als abt van de Sint Paulusabdij (1304-1311), ergo 1304.¹⁰¹

In dit overzicht wordt Dirk van Riede (nog geen ridder) in twee posten als volgt vermeld:

1. 'Item die tweedeel van der kerspel van Kathendrecht (= Barendrecht), die tiende daer of dat is des abts vri ende Dierix van den Riede ende Goedijns kinderen dat derdendeel daer of elc in sijn ambocht'.
2. 'Item die overhelfte van den tiende van Barendrecht is des abts ende Dierix van den Riede ende dat derrendeel hout Dieric van den abt in lienwaer, maer die tweedeel is des abts vri'.

Op 30 mei 1311 bevestigde de heer van Altena de begrenzing van het ambacht Barendrecht in leen gehouden door Dirk van Riede, ridder, en Jan Klawardsz. van Barendrecht. Kort hierna zal het ambacht gesplitst zijn in een 'oostambacht', in leen gehouden door Dirk van Riede, en een 'westambacht', in leen gehouden door Jan Klawardsz. van Barendrecht.¹⁰² Op 28 juni 1320 wordt hij beleend met 20 gaarden land in Barendrecht, die Hendrik van Waes van hem in achterleen houdt, en het ambacht Barendrecht, met nadere voorwaarden. Vervolgens verkocht heer Dirk van Riede, ridder, op 16 september 1320 het ambacht Oost-Barendrecht aan Jan, heer Gillisz.,¹⁰³ die daarna door de heer van Altena op 17 mei 1321 ermee wordt beleend.¹⁰⁴

Op 24 mei 1328 verkocht heer Dirk van Riede, en diens oudste zoon Gijsbert, ten slotte ook het derde deel van de tienden van Barendrecht aan Gillis, de oudste zoon van Jan heer Gillisz.¹⁰⁵ Na deze verkopen had de familie geen belangen meer in Barendrecht, waardoor we ook het zicht op de familie en hun eventuele nazaten kwijtraken.

Na de dood van Jan, heer Gillisz., kocht op 25 juli 1346 diens dochter Machteld, gehuwd met heer Dirk van Wassenaar, burggraaf van Leiden, het ambacht, dat afgestorven was, terug.¹⁰⁶ Zij treedt daarna regelmatig als leenvrouw op van de leenkamer Oost-Barendrecht.¹⁰⁷

Kinderen:

1. *Gijsbert van Riede*, vermeld 1328.
2. (...) *van Riede*, tr. *Jan van der Zijdewinde*, ridder (postuum), vermeld 1319,¹⁰⁸ overl. voor 1331.

De plaats, die Jan van der Zijdewinde inneemt in de genealogie Van Riede, wordt ingegeven door de volledige vernoeming van zijn zoon Dirk. Jan van der Zijdewinde is

⁹⁸ HUA, Verzameling Van Buchel-Booth, inv.nr. 17, fol. 35v, d.d. 26-7-1366.

⁹⁹ Hoek, Leenkamer Paulusabdij, blz. 31.

¹⁰⁰ Hoek dateert tussen mei 1301 en september 1320, maar heeft verzuimd een akte van 30 mei 1311 er in te betrekken.

¹⁰¹ Van Engen, Paulusabdij, blz. 277.

¹⁰² Kort, Leenkamer Altena, blz. 176 [leen 4].

¹⁰³ Hoek, Leenkamers Wassenaar [Oost-Barendrecht], blz. 54 (inleiding).

¹⁰⁴ Kort, Leenkamer Altena, blz. 176 [leen 4-A].

¹⁰⁵ Hoek, Leenkamer Paulusabdij, blz. 36 [leen 7].

¹⁰⁶ Kort, Leenkamer Altena, blz. 177 [leen 4-A].

¹⁰⁷ Hoek, Leenkamers Wassenaar [Oost-Barendrecht], blz. 54 (inleiding).

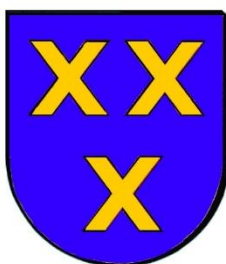
¹⁰⁸ Van Mieris II, blz. 206-209, d.d. 23-1-1319, en blz. 209-210, d.d. 28-2-1319.

overleden voor het jaar 1331 toen er sprake was van achterstallige betaling aan de rentmeester van Zuid-Holland door zijn erfgenamen.¹⁰⁹

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van der Zijdewinde Heer Jansz. van der Zijdewinde*, ambachtsheer van Zijdewinde (Zuidewijn), vermeld 1333/34, 1360-1389, schepen van 's-Hertogenbosch 1364, 1368,¹¹⁰ overl. na 10 juni 1389.

Over de heerlijkheid van Zuidewijn en hun heren is een uitvoerig artikel gepubliceerd. Hierin wordt aangehaald dat het wapen de van de heerlijkheid, ongetwijfeld ontleend aan het familiewapen van de eerste heren van Zuidewijn, luidde: in blauw drie gouden schuinkruisjes (2:1) (afb. 4).¹¹¹

Afb. 4. Het heraldisch wapen van de heren van Zuidewijn.

In de rekening 1333/34 van heer Daniel van der Merwede, baljuw van Zuid-Holland, wordt Jan van der Zijdewinde, wonende in de Zijdewinde, vermeld in verband met betaling van 10 pond vanwege 'hi scutghoet uter bisettinghe voerde t'onrecht'.¹¹²

Jan van der Zijdewinde Heer Jansz. van der Zijdewinde werd op 8 oktober 1360 door Aelbrecht, ruwaard van Holland, beleend met het ambacht Zuidewijn, bij dode van Jannekijn van der Zijdewinde Willemsz.¹¹³ Hij zegelde als schepen van 's-Hertogenbosch in her jaar 1364 of 1368 (afb. 5).¹¹⁴

Afb. 5. Tekening van het zegel van Jan van der Zijdewinde (1364 of 1368).¹¹⁵

¹⁰⁹ Hamaker, Rekening I, blz. 120.

¹¹⁰ Taxandria jrg. 16 (1909), blz. 171.

¹¹¹ W. de Bruijn, De heerlijkheid van Zuydewijn en hare heeren, in: *Taxandria* jrg. 44 (1937), blz. 10 e.v.

¹¹² Smit, Rekeningen VII, blz. 72.

¹¹³ Sanders, Kartuizerklooster, no. 90, d.d. 3-10-1360. Gedrukt, zie: *Taxandria* jrg. 46 (1939), blz. 301.

¹¹⁴ *Taxandria* jrg. 16 (1909), blz. 171.

¹¹⁵ Beschrijving: 1. omschrift: +S'·IOH'IS·DE·ZIID'WIIN·SCAB'·IN·BUSCO

In 1367 kreeg hij vier reigers geschonken.¹¹⁶ Op 23 februari 1367 droeg Jan van der Zijdewinde aan Gerrit van Nederveen een huis en grond, gelegen in Zuidewijn, over.¹¹⁷

Hij werd vermoedelijke in september 1374 beleend met 20 hoeven moer en wildernis etc., gelegen in Sprang, bij overdracht door Willem van Raamsdonk.¹¹⁸ Hendrik van der Zijdewinde droeg op 8 oktober 1374 12 gaarden land, gelegen in het ambacht van Willem van Raamsdonk, over aan Jan van der Zijdewinde.¹¹⁹ Op 14 november 1375 gaf hertog Aelbrecht, ruwaard van Holland, een ordonnantie op de bedijking van de Grote Waard, waarbij onder andere als ambachtsheer wordt genoemd Jan van der Zijdewinde.¹²⁰ Gevolgd door eenzelfde oorkonde gedateerd 17 maart 1377.¹²¹ Het aanhangende zegel van Jan van der Zijdewinde is in beide gevallen verloren geraakt.

Door Albrecht, ruwaard van Holland, worden als beschermers van de Karthuizers op 4 december 1375 Jan van der Zijdewinde en Willem van Wendelsnesse aangesteld.¹²² Jan van der Zijdewinde, met Willem, zijn zoon, voor zich zelf, en als voogd voor zijn broeders en zuster, met name Reynbout, Jan en Gerrit, en Katelina, dragen over op 20 maart 1379 aan Gerrit van der Zijdewinde 23 gaarden min 3½ voet land, gelegen 'int Bredeweer', die daartegenover een molensteeg en molenwerf overdraagt benevens enig erf, uiterdijk, pacht en gemeente, hetwelk Gerrit, en zijn zuster Lijsbeth, van hun moeder vrouw Mechteld was bestorven.¹²³ Op 20 april 1379 droeg Jan van der Zijdewinde 20 hoeven moer en wildernis over aan de heer van Arkel.¹²⁴

Op 18 april 1382 wordt Jan van der Zijdewinde, zoon van Heer Jan, door de Willem, haar van Hoorne en Altena, beleend met een viswater bij Veen.¹²⁵ Otto, heer van Arkel, heeft op 17 maart 1388 land, gelegen in Zuidewijn, in leen gegeven aan Jan van der Zijdewinde.¹²⁶ Op 20 mei 1389 droeg hij 12 gaarden land, gelegen in het ambacht van Willem van Raamsdonk, over aan Jan van Dalem Jansz.¹²⁷ Jan van der Zijdewinde wordt nog vermeld met het leengoed, het viswater bij Veen, op 10 juni 1389.¹²⁸

2. *Dirk van Riede Heer Jansz. van der Zijdewinde*, vermeld 1333/34, 1367-1396, leenmangetuige 1378,¹²⁹ 1381,¹³⁰ 1383,¹³¹ 1396,¹³² overl. 1396, tr. (voor 24 december 1367) *Beatrix van Weyburg*.

2. kenmerken: rond, ca. – mm, - was, gaaf.

3. zegelbeeld: een gotisch schild gevat in een rondboogzespas, geplaatst op een driehoek.

4. wapen: drie schuinkruisjes (2:1), vergezeld in het midden van een gaffelvormige stok.

¹¹⁶ Hoek, Grafelijke domeinen, blz. 141.

¹¹⁷ Sanders, Kartuizerklooster, no. 124, d.d. 23-3-1367.

¹¹⁸ Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 308-309 [leen 120].

¹¹⁹ Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 306 [leen 112].

¹²⁰ Drossaers, Domeinraad I, no. 705, d.d. 14-11-1375.

¹²¹ Drossaers, Domeinraad I, no. 718, d.d. 17-3-1377.

¹²² Sanders, Karthuizerklooster, no. 192, d.d. 4-12-1375.

¹²³ De Bruijn, Heerlijkheid Zuydewijn, blz. 11.

¹²⁴ Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 308-309 [leen 120].

¹²⁵ Sanders, Karthuizerklooster, no. 246, d.d. 18-4-1382.

¹²⁶ Sanders, Karthuizerklooster, no. 312, d.d. 17-3-1388.

¹²⁷ Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 306 [leen 112].

¹²⁸ Kort, Leenkamer Altena, blz. 200 [leen 40].

¹²⁹ Van der Gouw, Putten-2, no. 273, d.d. 6-4-1378 en no. 335, d.d. 6-4-1378.

¹³⁰ Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 352, d.d. 25-3-1381.

¹³¹ Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 361, d.d. 4-3-1383.

¹³² Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 409, d.d. 22-2-1396 (waarschijnlijk).

In de rekening 1333/34 van heer Daniel van der Merwede, baljuw van Zuid-Holland, wordt Dirk van der Zijdewinde en Dirk Mattenzoen vermeld in verband met betaling van 70 pond vanwege de door hun begane doodslag op Arnd Yent(enzoen).¹³³

Op 24 december 1367 wordt hij na opdracht uit eigen tegen een heergewaad van twee stoop wijn beleend met een huis te Geervliet, waarop hij meteen de lijftocht voor zijn vrouw Beatrix van Weyburg vestigt.¹³⁴ Op dit 'huus ende hofstede' te Geervliet rustte een rentebrief, die hij lossen mag, ter grootte van acht pond Hollands per jaar, waarvoor hij jaarlijks 20 schelling aan de heer van Putten verschuldigd was. De betalingen daarvan zijn geregistreerd over de jaren 1379, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1388, 1389, 1391, 1396, 1397 en 1399.¹³⁵ Uit de rekening van 1396 blijkt dat hij overleden was, terwijl in 1399 de rente door Simon Hendriksz. betaald werd.

Verder pachtte hij de volgende goederen, gelegen in Katendrecht: 3½ 'scaer van den oorde' in 1388,¹³⁶ twee blokken tienden in 1388 en 1389,¹³⁷ het 'voghelen, vischerien, tienden ende riethure' in 1395, en drie blokken tienden in 1396.¹³⁸

3. *Hendrik (Heineman) van der Zijdewinde*, schildknaap (1368), vermeld 1333/34, 1368-1374, schepen van Dordrecht 1368,¹³⁹ overl. voor 20 maart 1379, tr. *Mechteld*, overl. voor 20 maart 1379.

In de rekening 1333/34 van heer Daniel van der Merwede, baljuw van Zuid-Holland, wordt Heineman van der Zijdewinde, wonende te Raamsdonk, vermeld in verband met betaling van 10 pond vanwege 'vredebraec'.¹⁴⁰

II-b. *Bruno I van Riede*, ridder (1242/43), vermeld 1220-1242/43.

Zijn plaats in de genealogie Van Riede is niet zeker, maar op grond van chronologische overwegingen behoort Bruno I van Riede tot dezelfde generatie als Anthonis van Riede (IIa). Gezien de flinke tijdsruimte, ruim 22 jaar, tussen de enige twee vermeldingen van Bruno van Riede zal er sprake zijn van twee gelijknamige personen.

Omdat Bruno I, Bruno II en Seger van Riede zich in hun doen en laten anders manifesteren dan de hoofdtak en er ook geen contacten met de leden van de hoofdtak zijn gevonden, heeft er toe geleid om deze naamgenoten onder te brengen in een zijtak. Jammer genoeg zijn er geen oorkonden voorhanden waaruit blijkt dat het hier om een reeks van vader op zoon gaat.

In een door brand beschadigde oorkonde van waarschijnlijk 1220, waarin graaf Willem I een keur gaf aan de burgers van Dordrecht, wordt o.a. als getuige vermeld 'Brun de Riethen'.¹⁴¹ Nicolaas, heer van Putten, verklaarde omstreeks 1242/43 dat aan hem ten overstaan van de baljuw van Zuid-Holland door het kapittel van Sint Pieter het land dat het kapittel te Almsvoet bezat met het daarop drukkende onderhoud van de dijk, is overgedragen met dien verstande

¹³³ Smit, Rekeningen VII, blz. 45.

¹³⁴ Van der Gouw, Putten-2, no. 234, d.d. 24-12-1367.

¹³⁵ Van der Gouw, Putten-1, blz. 3, 36, 62, 99, 122, 133, 143, 158, 203, 238, 267, 280, 317, 343 en 365.

¹³⁶ Van der Gouw, Putten-1, blz. 220.

¹³⁷ Van der Gouw, Putten-1, blz. 211 en 245.

¹³⁸ Van der Gouw, Putten-1, blz. 308, 330 en 336.

¹³⁹ Hoek, Schepenen, blz. 161. Hij zegelde met schuinkruisjes (2:1).

¹⁴⁰ Smit, Rekeningen VII, blz. 72.

¹⁴¹ OHZ I no. 406, d.d. juli [1220].

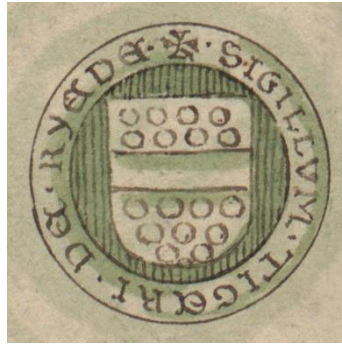
dat hij en zijn opvolgers afstand doen van de tiende van Almsvoet, die hij van het kapittel in erfpacht houdt. Onder de getuigen 'Bruno de Riden'.¹⁴²

Kind:

1. (verm.) *Seger van Riede*, volgt III-b.

III-b. *Seger van Riede*, ambachtsheer van Kraaienstein, knaap (1277), vermeld 1275-1277, provisor (dijkgraaf) van de Grote Waard 1275.

Op 22 december 1275 verklaarden Seger van Riede, provisor van de Grootte Waard, Gijsbert Both, ambachtsheer van Eemskerk, Michael, diens gewaardeerde schout, en de heemraden van de lange en korte zijde van Eemskerk, dat Hendrik de Kinderbroeder en Gerard, zoon van Helswind, parochianen van Eemskerk, het land 'des Papenhove' van het kapittel van Sint Pieter hebben verwonnen.¹⁴³ De oorkonde werd bezegeld door Seger van Riede, Gijsbert Both, en Willem, heer van Strijen. Van zijn zegel is een tekening bewaard gebleven (afb. 6).¹⁴⁴

Afb. 6. Zegel van Seger van Riede, 1275.¹⁴⁵

Op 31 maart 1277 besloot graaf Floris V tot de aanleg van een dijk tussen de Lek en de Donk, en stelt een college van dijkgraaf en dertien heemraden voor de Alblasserwaard aan, waarbij o.a. 'Zigeri de Ryde' knaap aanwezig is.¹⁴⁶ In de oorkonde worden alle ambachtsheren, die belangen hebben in de Alblasserwaard, opgesomd. Voor Oversliedrecht blijkt na bestudering van de oorkonde achtereenvolgens als ambachtsheren, geordend van west naar oost, genoemd worden Herbaren van der Merwede, Teylings Colekyn van Niemansverdriet, heer Hendrik van de Lek en Seger van Riede. Dat wil zeggen dat Seger van Riede optreedt als ambachtsheer van het gerecht Kraaienstein.

Kind:

1. *Sophia van Riede*, overl. voor 28 juli 1303, tr. *Herbaren van Drongelen*, heer van het ambacht van Oversliedrecht van de kerk tot het ambacht van Giessen (Kraaienstein),¹⁴⁷

¹⁴² OHZ II no. 637, d.d. 1243/1244.

¹⁴³ OHZ III no. 1707, d.d. 22-12-1275.

¹⁴⁴ HUA, Verzameling Van Buchel-Booth, inv.nr. 3, fol. 10v, d.d. 22-12-1275.

¹⁴⁵ Beschrijving: 1. omschrift: +SIGILLVM·TIGERI·DE·RYEDE (op de tekening staat duidelijk een 'T' maar dat zal een 'S' moeten zijn geweest).

2. kenmerken: rond, - mm, - was, gaaf.

3. zegelbeeld: een halfroond schild.

4. wapen: een dwarsbalk, vergezeld boven van 8 (4:4) en onder van 9 (4:3:2) bollen.

¹⁴⁶ OHZ III no. 1778, d.d. 31-3-1277.

¹⁴⁷ Kort, Leenkamer Voorne, blz. 190 (leen 14).

ridder (1290), vermeld 1281-1325, landcommandeur van de Duitse Orde te Utrecht (ca. 1312-1325), overl. 1325.

Op 17 augustus 1281 beleent Willem, heer van Brederode, zijn neef, Herbaren van Drongelen, met huis te Sliedrecht, gelegen 'opt Vroonlant', met een hoeve land waar het huis op staat.¹⁴⁸ Met dit huis is het kasteel Kraaienstein bedoeld.

Willem, heer van Strijen, verklaart op 11 december 1290 graaf Floris V trouw te zullen dienen.¹⁴⁹ Bezegeld door o.a. Herbaren van Drongelen, ridder (afb. 7).

Afb. 7. Zegel van Herbaren van Drongelen, ridder (1290).¹⁵⁰
(*Corpus Sigillorum Neerlandicorum*)

Op 6 mei 1293 bepaalt Nicolaas, heer van Putten, samen met zijn zwager, de heer van Strijen de grens tussen hun gebieden, ten overstaan van o.a. Herbaren van Drongelen.¹⁵¹

Nicolaas, heer van Putten, stelt op 25 november 1294 Hadewig, de zuster van zijn vrouw Aleid, in het bezit van 200 pond oud-Hollands aan jaarlijkse renten.¹⁵² Op de zelfde dag bevestig Hadewig, dochter van wijlen heer Willem van Strijen, de gedane toezegging in ruil waarvoor zij afziet van de erfenissen van haar ouders en haar grootmoeder.¹⁵³ Beiden oorkonden zijn bezegeld door o.a. heer Herbaren van Drongelen, ridder. Begin 13^e eeuw verzoekt de 'gemene porte' van Dordrecht aan heer Herbaren van Drongelen dat hij de ossen, die door Aloud en Clais, poorters van de stad, uit de 'coyen' zijn gestolen van medepoorters, aan de eigenaar doen teruggeven.¹⁵⁴

Op 28 juli 1303 schenkt Herbaren van Drongelen landerijen aan het Duitse Huis te Utrecht: 'Ic Herbaren van Dronghelen, ridder, make condit etc. dat ic met mijnen vrijen wille hebbe gegeven in aflate mire zielen onser vrouwen ende der broederschap ten Duijtschenhuijse bij Utrecht dat erve dat gelegen is in Colijnsambacht tOverslidrecht,

¹⁴⁸ OHZ IV no. 1975, d.d. 17-8-1281; HUA, Verzameling Van Buchel-Booth, inv.nr. 3, fol. 32v-33, d.d. 17-8-1281 (1281, op Sonnendach na onser Vrouwen dach ten halver oosten); Kort, Leenkamer Brederode, blz. 227 (leen 164).

¹⁴⁹ OHZ IV no. 2545, d.d. 11-1-1290.

¹⁵⁰ Beschrijving: 1. omschrift: +S'DNI·HERBE[RN·VA]N·[D'NGEL·DE]H'SDENE

2. kenmerken: rond, - mm, bruine was, beschadigd.

3. zegelbeeld: een gotisch schild.

4. wapen: op een gearceerd veld een wiel met zes spaken.

¹⁵¹ OHZ V no. 2793, d.d. 6-5-1293.

¹⁵² OHZ V no. 2944, d.d. 25-11-1294.

¹⁵³ OHZ V no. 2945, d.d. 25-11-1249.

¹⁵⁴ Dalen, Regesten Dordrecht, no. 105, d.d. begin 13^e eeuw.

daer Ysbrant Jan Copsoen op woont, ende een half vierendeel, gelegen in Florens erve veren Geertruden zoons, aen die oostsijde van Ysebrants Jan Copsoens voorseit, ende daer nu Ysbrant of geniet x lib. Hollants siaers erffelike renten ende tien hoenre als sijne hantfeste hout, die hij van mij hevet. Dat hen dese gifte vastelic ende seecker blive so hebbe ickse hem gegeven onverseijt Zegers mijns oudsten soons die daer iegenwoordich was voor Matheuse den iegenwoordigen rechetere vanden ambachte daer dat voorseghede erve in leghet, ende voordien geswoorne vanden lande des voorsegets ambachts. In orcunde van deze gifte, so hebbe ict hem beseghelt mit minen seghele. Int iaer ons Heeren dusent drie hondert ende drie des sonnendaechs voors Peters dage ingaende oeghest'.¹⁵⁵ Met een tekening van zijn zegel (afb. 8).

Afb. 8. Tekening van het zegel van Herbaren van Drongelen, ridder (1303).¹⁵⁶

Uit dit huwelijk:

1. *Sege van Drongelen (Kraaienstein)*, beleend bij overdracht door zijn vader met het huis Kraaienstein 1303.¹⁵⁷
2. *Arnoud van Kraaienstein*,¹⁵⁸ vermeld 1315, 1320,¹⁵⁹ overl. voor 20 augustus 1339, tr. 1^e N.N., tr. 2^e (*Aleid*) van *Rosendael*, dr. van Jan, heer Gillisz. en Lisebette (van Strijen).

¹⁵⁵ HUA, Verzameling Van Buchel-Booth, inv.nr. 12, fol. 46, d.d.

¹⁵⁶ Beschrijving: 1. omschrift: +[-]
2. kenmerken: rond, - mm, - was, zwaar beschadigd.
3. zegelbeeld: een gotisch schild.
4. wapen: een wiel met zes spaken.

¹⁵⁷ Kort, Leenkamer Brederode, blz. 227 (leen 164).

¹⁵⁸ Roza, Van Rosendael, kolom 112-132.

¹⁵⁹ Kort, Grafelijke lenen Alblasserwaard, blz. 52 (leen 73).

Deel II

Gezien de voornamen van de kinderen van Aernt van Riede lijkt een samenhang met het aloude geslacht Van Riede voor de hand te liggen. Hij zou in dat geval een zoon van Dirk van Riede (IVa) of diens zoon Gijsbert van Riede (IVa, sub 1) kunnen zijn, maar dat blijkt op grond van een later gevoerd wapen vermoedelijk niet zo te zijn.

Zijn achterkleindochter Dirk (Diderica) van Riede (IIIa, sub 1) wordt soms met de toenaam ‘van Cralingen’ vermeld. Dit blijkt gebaseerd te zijn op een aantekening van Booth.¹⁶⁰ Hierin wordt genoemd Heer Johan van Renesse, kanunnik en ‘scolaster’ Ten Dom, zoon van Frederick van Renesse en Elisabeth, dochter van Aernt van Cruyningen, die hij had bij ‘vrou Dirck van Cralingen’. Met daarbij een opgave van zijn acht kwartierwapens, geplaatst op de grafzerk, waaronder het echtpaar ‘Cralingen/Hodenpijl’. Klaarblijkelijk heeft Booth op grond van het wapenbeeld (op zilver een 8-puntige ster van rood) aangenomen dat zij tot het geslacht Van Cralingen behoorde en haar op die manier deze toenaam heeft gegeven. Uit de beschikbare archiefbronnen komt naar voren dat zij tot het geslacht ‘Van Riede’ behoorde.

Aansluiting van Aernt van Riede op het geslacht Van Cralingen is er niet.¹⁶¹ Helaas is er ook geen zegel of andere wapenafbeelding van deze tak van de familie Van Riede bekend, waarmee een bevestiging zou kunnen worden verkregen dat het wapen voorkomende op de grafzerk van Heer Johan van Renesse daarmee in overeenstemming is.

Daarom zijn de verzamelde gegevens over deze familie afkomstig uit IJsselmonde in een apart overzicht samengebracht.

I. *Aernt van Riede*, vermeld 1347, rechter van IJsselmonde 1347.

Op 16 november 1347 verklaarde graaf Willem III tot wederopzegging verlof te hebben gegeven aan Jacob Bokel, geassisteerd met zijn voogd, om in zijn ambacht Aernt van Riede aan te stellen tot rechter.¹⁶²

Kinderen:

1. *Catharina van Riede Aerntsdr.*, vermeld 1357, 1363, tr. (lijftocht 8 augustus 1357) *Willem Boudijn*, vermeld 1340, 1350, 1357, overl. voor 11 september 1363, zn. van Heer Willem Boudijn.

Op 22 april 1340 werden Koenraad en Willem Boudijn, zoons van heer Willem Boudijn, beiden met de helft, beleend met 17 gemet min 50 roeden land in Geervliet. Vervolgens worden beide zoons op 12 april 1350 als leenmannen vermeld. Op 8 augustus 1357 werd de lijftocht van Catharina, dochter van Aernt van Riede, getrouwd met Willem Boudijn, gevestigd op 7 gemet land. Vermoedelijk werd na het overlijden van Willem Boudijn op 11 september 1363 geregeld dat de lijftocht van Catharina van Riede, na haar overlijden, op haar zoon (oudste) Willem Boudijn (ongetwijfeld nog minderjarig) zou komen. Ten slotte kreeg Wolfert Willem Boudijnsz. op 28 september 1392 het leen ten vrij eigen, waarna overdracht volgde voor 25 pond op Halling Heidensz.¹⁶³

¹⁶⁰ HUA, Verzameling Van Buchel-Booth, inv.nr. 172, blz. 711.

¹⁶¹ P.S.C. van der Plas, Het geslacht Van Voorschoten, later geheten Van Cralingen: opkomst, bloei en neergang, in: *De Nederlandsche Leeuw* jrg. 130 (2013).

¹⁶² Unger, Regesten Rotterdam, no. 582, d.d. 16-11-1347.

¹⁶³ Kort, Leenkamer Putten, blz. 204 [leen 51].

Uit dit huwelijk:

1. *Willem Boudijn*, vermeld 1363 (minderjarig).
2. *Wolfert Willem Boudijnsz.*, vermeld 1392.

2. (...) *van Riede*, tr. *Schildman Pieter des Onvervaerdesz.*, vermeld 1360, 1361-1396, zn. van Pieter des Overvaerde 'Heinrick Jonghensone van Sevenbergen'.¹⁶⁴

In de rekening over het jaar 1382 van de heer Van Putten is een post die de relatie tussen Schildman en Aernt van Riede aangeeft, namelijk: 'Item den oord is 's Gravenambacht 8 scaren, des sal een scaer afgaen die Scildman over een jaer hadde Aernts zwagher van Riede, blives 7 scaren' etc.¹⁶⁵

3. *Gijsbert van Riede Aerntsz.*, volgt II-a.
4. *Aernt van Riede Aerntsz. van Riede*, volgt II-b.
5. *Dirk van Riede Aerntsz.*, vermeld 1394, overl. voor 21 april 1398.

In 1394 wordt Dirk Aerntsz. van Riede vermeld als leenman van het nieuw bedijkte land van Katendrecht. Na zijn overlijden werd op 21 april 1398 Adriaen Dirksz. van Riede, ongetwijfeld zijn zoon, beleend.¹⁶⁶

Kind:

1. *Adriaen (Aernt) van Riede*, vermeld 1398.

II-a. *Gijsbert van Riede Aerntsz.*, vermeld 1394-1395, rechter in Blommersdijk (onder Rotterdam) 1394, tr. (...) *van der Ouderkerk*, dr. van Gerrit Jan Florisz. van der Ouderkerk (zie: genealogie Van der Ouderkerk).

Van Foreest noemt Gijsbert van Riede Aerntsz. de vader van Aernt van Riede Gijsbertsz. wat op zich heel goed past in de genealogie Van Riede. De bronverwijzingen die hij daarbij opgeeft kloppen niet, want Gijsbert van Riede Aerntsz. wordt daarin niet genoemd.¹⁶⁷

Op 10 februari 1394 verklaarde 'Ghisebrecht Aerntsz. van de Rye', dat Floris van der Duyn voor hem en de burens de helft van zes morgen land heeft overgedragen aan de jonker van Arkel.¹⁶⁸ 'Ghijsbrecht Aerntsoen van Riede' pachtte in 1395 'die ruschte van de Oestwale', gelegen onder Katendrecht, voor 6 pond Holland per jaar.¹⁶⁹

Het huwelijk steunt op het feit de kleinzoon van Jan Florisz. van der Ouderkerk, namelijk Jacob Gerritsz. van der Ouderkerk, in 1396 een groot deel van de in zijn bezit zijnde leengoederen overdraagt aan Aernt van Riede Gijsbertsz.

Uit dit huwelijk:

1. *Aernt van Riede Gijsbertsz.*, volgt III-a.

¹⁶⁴ Rheineck Leyssius, Striana-2.

¹⁶⁵ Van der Gouw, Putten-1, blz. 39.

¹⁶⁶ Hoek, Leenkamer Putten, blz. 123 [leen 39].

¹⁶⁷ Van Foreest, Hodenpijl, kolom 199.

¹⁶⁸ Drossaers, Domeinraad II, no. 474, d.d. 10-2-1394.

¹⁶⁹ Van der Gouw, Putten-1, blz. 303.

III-a. *Aernt van Riede Gijsbertsz.*, vermeld 1393-1406, dijkgraaf van de Grote Waard 1398-1400,¹⁷⁰ meester-knaap van de kost 1403,¹⁷¹ welgeboren man van Holland 1404, schepen van Dordrecht 1406,¹⁷² overl. begin 1407, tr. *Aleid van Hodenpijl*, vermeld 1444, dr. van Dirk van Hodenpijl en Machteld van Heemstede.

Op 8 juni 1393 werd Aernt (Arnout) van Riede beleend met een hoeve land, gelegen in Krimpen aan de Lek, bij overdracht door Rudolf van Wijk Hannemansz., dat hij vervolgens op 2 maart 1395 ten vrije eigen verkreeg.¹⁷³ Hertog Aelbrecht verklaarde op 2 maart 1395 dat hij na opdracht door Aernt van Riede hem in erfpacht heeft gegeven een zate land, gelegen in het ambacht Kralingen, groot 14 morgen 2 hond, belend aan de oostzijde Oudzier van Cralingen en aan de westzijde Pieter Simonsz. en zijn moeder.¹⁷⁴

Op 3 januari 1396 werd Aernt (Arnout) van Riede Gijsbertsz. tegelijkertijd beleend met drie lenen, die door Jacob Gerritsz. van der Ouderkerk aan hem werden overgedragen. Deze lenen waren oorspronkelijk in bezit van diens grootvader Jan Florisz. van der Ouderkerk. Ten eerste een tiende, gelegen in Krimpen aan den IJssel,¹⁷⁵ ten tweede 6 morgen land, gelegen in Ouderkerk aan den IJssel,¹⁷⁶ en ten derde een halve hoeve (= 3 morgen), eveneens gelegen in Ouderkerk aan den IJssel.¹⁷⁷

Op 14 maart 1398 werd Aernt van Riede belast met het dijkgraafschap van de Grote Waard,¹⁷⁸ maar werd al op 1 juli 1398 opgevolgd door Herman Vink Willem Vinkensoen.¹⁷⁹ Op 16 mei 1399 werd hij beleend met ambacht van het Oudeland met de visserij en toebehoren, gelegen in Tieselenswaard, dat hij op 15 januari 1403 overdroeg aan Jan van Schoonhout Hendriksz.¹⁸⁰

Op 12 mei 1403 verklaarde hertog Aelbrecht dat hij aan Aernt van Riede, zijn meester-knaap, verpacht heeft de visserij en het vron te Rotterdam, Schoonderloo, Schiedam en Vlaardingen, zoals die door de rentmeester van het land Voorne werden verhuurd voor 16 pond Hollands per jaar met bevel aan zijn rentmeester van Noord-Holland en zijn ambtenaren hem daarin niet te hinderen.¹⁸¹

Vanwege de door Aernt van Riede betaalde gelden verkreeg hij op 3 oktober 1404 de jaarlijkse inkomsten van de landpoorters van Dordrecht.¹⁸² Aernt (Arnout) van Riede Gijsbertsz. als getuige vermeld op 21 oktober 1404.¹⁸³ Op 11 november 1404 deed de Hoge Vierschaar uitspraak, dat bevestigd en bezegeld werd door o.a. Jan van Rosendaal, ridder, baljuw van Zuid-Holland, Aernt van Riede, welgeboren man van Holland.¹⁸⁴ Op 24 januari 1407 wordt door de regering van Dordrecht vergiffenis gegeven aan de medeplichtigen bij het oproer en weer in

¹⁷⁰ NA, Archieven van de Graven van Holland, inv.nrs. 2078 en 2079. Rekening van de Grote Waard over de periode 7-4-1398 tot en met 24-12-1399 (afgehoord 22-12-1399) en over de periode 24-12-1399 tot en met 24-12-1400 (afgehoord 21-12-1400).

¹⁷¹ NA, Archieven van de Graven van Holland, inv.nr. 1397. Rekening, samen met Jan van Dorp, over de periode 2-1-1403 tot en met 24-3-1403.

¹⁷² Van Mieris IV, blz. 45, d.d. 11-1-1406.

¹⁷³ Kort, Grafelijk lenen Krimpenerwaard, blz. 335 [leen 24].

¹⁷⁴ Unger, Regesten Rotterdam, no. 1320, d.d. 2-3-1395.

¹⁷⁵ Kort, Leenkamer De Lek, blz. 74 [leen 22].

¹⁷⁶ Kort, Leenkamer De Lek, blz. 82 [leen 42].

¹⁷⁷ Kort, Leenkamer Culemborg, blz. 48 [leen 12]. Het jaartal van belening 13(94) zal in overeenstemming met de andere twee lenen 1396 moeten zijn.

¹⁷⁸ Scheffer, Beveelboek I, fol. 59v, d.d. 14-3-1398.

¹⁷⁹ Scheffer, Beveelboek I, fol. 62, d.d. 1-7-1398.

¹⁸⁰ Kort, Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard, blz. 294 [leen 103].

¹⁸¹ Unger, Regesten Rotterdam, no. 1549, d.d. 12-5-1403.

¹⁸² Scheffer, Beveelboek I, fol. 141, d.d. 3-10-1404.

¹⁸³ Kort, Leenkamer Meeuwen, blz. 19 [leen 2].

¹⁸⁴ Van Aalst, Nassau La Lecq, no. 52, d.d. 11-11-1404.

genade genomen, waaronder ‘Doys, Heinric, Jacop, Adriaen en Engelbrecht, Aernts knechten van Rye’.¹⁸⁵

Op 6 november 1444 is door de uitvoerders van het testament van vrouwe Jacob van Beieren de rekening opgemaakt. Hierin is een uitvoerige verklaring opgenomen afgelegd door de ‘besloten joncfrouwen van Westeroye, gelegen in den lande van Ghelre’¹⁸⁶ met in hun gezelschap ‘haeren dochteren’ vrouwe Aleid van Hodenpijl, eerder gehuwd met Aernt van Riede. Bij zijn dood had hij verschillende bezegelde schuldbrieven van hertog Aelbrecht en hertog Willem nagelaten, belopende 851 Engelse nobele, 100 Vlaamse nobele, 333 ‘Adelyensche’ (= Vrancrycsche?) schilden. Van deze totale schuldvordering, omgerekend omstreeks 440 pond,¹⁸⁷ had de dochter van de voorschreven Aernt van Riede, namelijk ‘Dieric van Riede, weduwe heren Airnts van Cruyningen met Zweder hoeren zoon’, ondertussen de helft ontvangen. Niettemin hebben zij het andere deel van deze schuldvordering opgedragen en in eigendom gegeven aan vrouwe Aleid, haar moeder en grootmoeder. Thans wenden vrouwe Aleid en de priorin van het klooster zich tot de uitvoerders van het testament, omdat Aernt in grafelijke dienst ‘sijn leven verloren hadde’, voor toestemming om het andere deel aan te wenden voor ‘timmeringe van hoeren goidshuyse, dat onlanx begonnen ende toegeleyt was’. Waartegenover het convent belooft om tot eeuwige dagen een jaarlijkse memorie, zoals gebruikelijk binnen het klooster, te houden voor de voornoemde zielen.¹⁸⁸

Uit dit huwelijk:

1. *Dirk (Diderica) van Riede*,¹⁸⁹ vermeld 1439-1450, overl. voor 3 april 1462, tr. *Aernt (Arnoud) van Kruiningen*,¹⁹⁰ ridder, vermeld 1393-1419, overl. 1436, zn. van Jan van Kruiningen en Aleid van Borsele.

Op 20 mei 1439 verkocht ‘Dirc van Rije’, weduwe van heer Aernt van Cruyningen, aan heer Hugo van Lannoy, heer van Santes en Beaumont, en Godschalck Oem, heer van Wijngaarden, en rentmeestergeneraal van Holland, 20 morgen land in het ambacht IJsselmonde die zij in 1437 bedijkt had.¹⁹¹ Jan van Hodenpijl beloofde Gidschalk Oem de koop van 20 morgen land in IJsselmonde van zijn nicht ‘Dirc van Rije’ te zullen vrijen.¹⁹²

Op 1 maart 1450 oorkonden de schepenen van Dordrecht dat vrouwe Dirk van Riede, weduwe van wijlen Aernt van Cruyningen, ridder, aan Thomas Dobbe verkocht heeft Fijenoord met alle toebehoren en een gedeelte van het ambacht van Jacob Bokel.¹⁹³

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth van Kruiningen*, beleend 1462, tr. 1436 *Frederik van Renesse*, heer van Rhijnauwen, Lichtenberg, Hellenburg, Bakendorp, etc., overl. 1452, zn. van Jan van Renesse en Elisabeth van Zuijlen.

¹⁸⁵ Van Mieris IV, blz. 47, d.d. 24-1-1407; blz. 76, d.d. 1407.

¹⁸⁶ Het convent van Westroyen lag in de Betuwe nabij Tiel.

¹⁸⁷ NA, Archief Graven van Holland inv.nr. 210, fol. 7v-8r, d.d. 19-10-1420. Omgerekend aan de hand van de muntordonnantie van 1420.

¹⁸⁸ CDN, 2^e serie I, blz. 207-208.

¹⁸⁹ W.W. van Valkenburg, De voorouders van Z.K.H. Claus prins der Nederlanden, in: *De Nederlandsche Leeuw*, jrg. 83 (1966), kolom 133.

¹⁹⁰ Dek, Van Kruiningen, blz. 107-111.

¹⁹¹ Woelderink, Ten Donck, no. 69, d.d. 20-5-1439.

¹⁹² Woelderink, Ten Donck, no. 70, d.d. 5-6-1439.

¹⁹³ Woelderink, Ten Donck, no. 119, d.d. 1-3-1450.

Elisabeth van Kruiningen, weduwe van Frederik van Renesse, werd op 3 april 1462 beleend met de tiende te Krimpen aan den IJssel, zoals Aernt van Riede, haar grootvader, waarbij haar zoon Jan van Renesse hulde deed. Het leen werd daarna op 5 april 1476 overgedragen aan Aert Pietersz. van der Goude.¹⁹⁴

2. *Sweder van Kruiningen*, vermeld 1444, tr. ca. 1450 *Anastasia van Voorhoute*, dr. van Hector II van Voorhoute en Alise van Borsele van Brigdamme.

II-b. *Aernt van Riede Aerntsz. van Riede*, vermeld 1379-1397, overl. voor 23 september 1397, tr. (...), dr. van Gerrit Coze.

Aernt van Riede blijkt vanaf het jaar 1379 vrij actief te zijn geweest, zo hield hij binnen Poortugaal 10 zwanen, kocht land voor de heer van Putten, en ontving brieven.¹⁹⁵ In 1382 krijgt hij 7 oude schilden uitgereikt.¹⁹⁶ Hij huurde in 1383 van de Heer van Putten eenmalig 15 gemet land, gelegen in Lombardijen.¹⁹⁷ Verder verkocht hij samen met Floris Fenmanszoen (= Foymanszoen) in 1384 1 gemet land, gelegen bij het 'steenhuis' van de Heer van Putten, onverdeeld met het land van de heer.¹⁹⁸ Voorts wordt hij in de jaren 1384, 1385 en 1386 vermeld, omdat hij borg is (geweest) voor Jan Willemsz.¹⁹⁹

Daarnaast huurde hij in 1379 van de heer Van Putten land gelegen in Poortugaal, bestaande uit 2 gemet en een vierendeel, gelegen naast 'de meente', en 3½ gemet, gemeen liggende met zijn huis, etc.²⁰⁰ Hierna huurde hij drie stukken land, namelijk 3½ gemet, gemeen liggende naast zijn huis (zie hiervoor), 3½ gemet, die van Claes Hugensz. waren geweest, en 6 gemet, die van Ysbrant Lemsz. waren geweest. De betalingen daarvan zijn geregistreerd ingaande 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1388, 1389, 1395, 1396 en 1398 (postuum vermeld).²⁰¹

Op 1 mei 1384 werd Aernt van Riede Aerntsz. van Riede beleend met een huis, berg en werf met bijbehorende 'avelingen',²⁰² alsmede 10 gemet land, te versterven op zijn zoons Gerrit Koze en Jan van Riede.²⁰³ Vervolgens werd Gerrit Coze en Jan van Riede op 23 september 1397 beleend na dode van hun vader. Op 26 augustus 1409 werden 'Coesen Aerntsz.' en Jan van Riede, broers, beleend met ledige hand. Na het overlijden van Gerrit Coze werd zijn zoon Dirk Gerrit Cosensz. van Riede met de helft van het leen beleend, waarvan de andere helft van Jan van Riede.²⁰⁴

Bovendien nam hij samen Bouden Aertsz., Florens Foyrmanszoen en Jan van Almonde, vanaf 1388 samen met Jan van Almonde Willemsz., van de Heer van Putten in pacht 't gat van de sluis in 's Gravenambacht voor 34 pond per jaar. Waarvan de pachtsom geregistreerd is in de jaren 1385, 1386, 1388, 1389.²⁰⁵ Tevens huurde hij 'een halve staelscepe'²⁰⁶ onder 's Gravenambacht in 1388 en 1389.²⁰⁷

¹⁹⁴ Kort, Leenkamer De Lek, blz. 74 [leen 22].

¹⁹⁵ Van der Gouw, Putten-1, blz. 10, 12, 16 en 28.

¹⁹⁶ Van der Gouw, Putten-1, blz. 47.

¹⁹⁷ Van der Gouw, Putten-1, blz. 79.

¹⁹⁸ Van der Gouw, Putten-1, blz. 112.

¹⁹⁹ Van der Gouw, Putten-1, blz. 135, 147 en 195.

²⁰⁰ Van der Gouw, Putten-1, blz. 13.

²⁰¹ Van der Gouw, Putten-1, blz. 43, 69, 106, 126, 150, 165, 228, 272, 300, 327 en 352.

²⁰² Strook land ter weerszijden van een dijk.

²⁰³ Van der Gouw, Putten-2, no. 310, d.d. 1-5-1384.

²⁰⁴ Hoek, Leenkamer Putten, blz. 133 [leen 55].

²⁰⁵ Van der Gouw, Putten-1, blz. 162, 178, 207, 221 (achterstal), 242 en 257 (achterstal).

²⁰⁶ Een schip speciaal bestemd om te vissen op binnenwateren.

²⁰⁷ Van der Gouw, Putten-1, blz. 221 en 257.

Op 28 maart 1393 gaf Sweder, heer van Gaasbeek, aan verschillende lieden w.o. ‘Airnt van Riede vierdalve (= 3½) schair’²⁰⁸ vanwege geleden schade door watervloeden.²⁰⁹ In een belening op 9 juni 1393 wordt genoemd onder ‘De Deyfel onder Arnsts huys van Riede, 9 gemeten 2 lijn’.²¹⁰

Uit dit huwelijk:

1. (...) van Riede, tr. *Philips van Almonde Jansz.*, vermeld 1393-1415, overl. voor 30 maart 1417, zn. van Jan van Almonde en (...) van Moordrecht.
2. *Gerrit Coze Aerntsz. van Riede (Coze Aerntsz.)*, vermeld 1384, beleend 1397, (dijk)schepen van Poortugaal 1405,²¹¹ 1408,²¹² 1413,²¹³ schepen van Pernis 1408,²¹⁴ 1409,²¹⁵ opnieuw beleend (leenman) 1409, zitting in de vierschaar 1433, leenmangetuige 1434, overl. tussen 1 september 1434 en 9 september 1435,²¹⁶ tr. *Hildegonda*, overl. voor 1435.

Hun nazaten vinden we terug in veel kwartierstaten.

Hij zal ongetwijfeld volledig vernoemd zijn naar zijn moederlijke grootvader en heette daarom voluit ‘Gerrit Coze’ Aerntsz. van Riede met als gevolg dat hij in akten veelal voorkomt als ‘Coze Aerntsz.’²¹⁷

Op 2 mei 1433 had hij zitting in de vierschaar, vervolgens op 13 juni daaropvolgend samen met zijn broer Jan van Riede.²¹⁸ Tot slot was hij op 1 september 1434 getuige voor Jacob, heer van Gaasbeek.²¹⁹

Anno 1435: ‘obiit Aernt Koese die heeft geset zijn eeuwige memorie opte helft van twee ende een halff gemeeten land ende sijn geleege met Hildegont zijns moeders jaergetijde gemeen ende mitten Heyligen Geest gemeen: met een achtendeel taruwenbroots jaerlicx den armen te deelen, 1 pont was de kerck te blijven. Ende dit jaertijde staet op Dirck Cosen, van hem te coemen opten ousten ende naesten die Coos Aertsz. gecomen sijn’.²²⁰

Anno 1444: ‘obiit Dirck Cosen et memoria eius op een met lants geleege aen de Groeneweg aen de westzijde Mette Zartroysen gemeen; anderhlf achtendeel broots den armen te deelen, 1 pont was de kerck. Op Marrijntken mijnte dochter ende van haer te coemen opten ousten ende naesten die van Coos Aertsz. gecoemen is’.²²¹

²⁰⁸ Een ‘schaer’ is een stuk land van bepaalde grootte met voldoende voedsel voor één volwassen dier.

²⁰⁹ Van der Gouw, Putten-2, no. 332, d.d. 28-3-1393.

²¹⁰ Van der Gouw, Putten-2, no. 333, d.d. 9-6-1393.

²¹¹ Hoek, Nieuwlicht, blz. 180, d.d. 21-10-1405: ‘Geerijt Koese Aerntsz.’ dijkschepen van Poortugaal.

²¹² Hoek, Nieuwlicht, blz. 176, d.d. 8-6-1408: ‘Boese (= Koese) Aerntsz.’ schepen van Poortugaal.

²¹³ Hoek, Nieuwlicht, blz. 180, d.d. 30-7-1413: ‘Koese Aerntsz.’ schepen van Poortugaal.

²¹⁴ Hoek, Nieuwlicht, blz. 176, d.d. 8-6-1408: ‘Koese Aerntsz.’ schepen van Pernis.

²¹⁵ Hoek, Nieuwlicht, blz. 181, d.d. 23-4-1409: ‘Koese Aerntsz.’ schepen van Pernis.

²¹⁶ Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 651, d.d. 9-9-1435.

²¹⁷ Hier is dus sprake van de zogenaamde afgekapte voornaam.

²¹⁸ Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 630, d.d. 2-5-1433, en no. 633, d.d. 13-6-1433.

²¹⁹ Ernsting, Oorkonden Putten en Strijen, no. 641, d.d. 1-9-1434,

²²⁰ Van der Gouw, Blaffaard, no. 17.

²²¹ Van der Gouw, Blaffaard, no. 18.

3. *Jan van Riede*, vermeld 1384, beleend 1397, opnieuw beleend (leenman) 1409, schepen van Pernis 1409,²²² 1412,²²³ zitting in de vierschaar 1433, 1435.

²²² Hoek, Nieuwlicht, blz. 182, d.d. 6-10-1409: 'Jan van Rije' schepen van Pernis.

²²³ Hoek, Nieuwlicht, blz. 181, d.d. 1-8-1412: 'Jan van Rije' schepen van Pernis.

Deel III

Hoewel op het eerste gezicht dit geslacht een samenhang zou kunnen vertonen met het oude geslacht Van Riede blijkt dit op grond van het gevoerde wapen niet zo te zijn. Daarom zijn de gegevens over deze familie te Woudrichem in een apart overzicht samengebracht.

I. *Gijsbert van Riede*, vermeld 1322, schepen van Woudrichem 1322.

Op 3 september 1322 zegelde Gijsbert van Riede als schepen van Woudrichem een oorkonde (afb. 9).²²⁴

Afb. 9. Zegel van Gijsbert van Riede (1322).²²⁵
(Nationaal Archief, foto H. den Hertog)

Kinderen:

1. (...) *van Riede*, tr. *Hugo* (...).

Uit dit huwelijk:

1. *Gijsbert van Riede Hugensz.*, vermeld 1374-1396, schepen van Woudrichem 1374,²²⁶ 1375,²²⁷ 1381,²²⁸ 1387.²²⁹

Het lijkt er sterk op dat Gijsbert van Riede, en later zijn gelijknamige zoon, voor het Kartuizerklooster te Geertruidenberg de zaken waarnam te Woudrichem. Op 15 januari 1375 kocht Gijsbert van Riede Hugensz. land in 'die Hengemenghe',²³⁰ dat hij op 2 december 1381 overdroeg aan heer Tijdeman Gravaert, prior.²³¹ Vervolgens kocht hij op 29 augustus 1382 van Jan van den Wiel Roelofsz., weduwnaar van Clarissa

²²⁴ NA, Archief Heren van Altena, inv.nr. 84, d.d. 3-9-1322.

²²⁵ Beschrijving: 1. omschrift: [S·G]ISERBRECH·VĀ·RIED[E]
2. kenmerken: rond, ca. – mm, groene was, beschadigd.
3. zegelbeeld: -
4. wapen: een schoen.

²²⁶ Sanders, Kartuizerklooster, no. 172, d.d. 15-9-1374.

²²⁷ Drossaers, Domeinraad II, no. 382, d.d. 14-7-1375.

²²⁸ Korteweg, Rechtsbronnen, no. 154, d.d. 7-1-1381.

²²⁹ Van Mieris III, blz. 462, d.d. 24-6-1387.

²³⁰ Sanders, Kartuizerklooster, no. 179, d.d. 15-1-1375.

²³¹ Sanders, Kartuizerklooster, no. 239, d.d. 2-12-1381.

Aerntsdr. van den Zande, een stuk land, genaamd ‘Die Middelstede Weyde’,²³² waarna hij samen met zijn zusters Heylwich en Margriet het land schonk aan heer Boudijn, prior.²³³ Op 1 februari 1392 kocht hij ten behoeve van het klooster land van Jan Lems.²³⁴ Hierna treedt zijn zoon Gijsbert van Riede Gijsbertsz. in de jaren 1398,²³⁵ 1399,^{236, 237} 1404²³⁸ en 1408²³⁹ op als zaakwaarnemer in akten.

2. *Heylwich (van Riede)*, vermeld 1390.

3. *Margriet (van Riede)*, vermeld 1390.

2. *Elisabeth Gijsbertsdr. van Riede*, vermeld 1392, overl. voor 27 april 1394.

De schepenen van Woudrichem oorkonden op 10 mei 1392 dat de poorters hebben verklaard dat ‘Lijzebeth Ghijsbrechtsdochter van Riede’ oude cijnsbrieven bezat staande op huizen en hofsteden in ‘Die Oude Streenstraet’ en dat die akten verbrand zijn in de brand van mei 1391. De schepenen verklaarden dat de akten nog steeds van kracht zijn.²⁴⁰

3. *Ermgard Gijsbertsdr. van Riede*, vermeld 1394.

De schepenen van Woudrichem oorkonden dat ‘Ermgaert Ghysebrechtsdochter van Riede’ opgedragen heeft aan Gijsbert van Riede ten behoeve van haar zoon Gijsbert van Riede Ermgardeszoon de akte van 10 mei 1392 (zie hiervoor).²⁴¹ Vervolgens droeg Gijsbert van Riede Ermgardeszoon op 14 mei 1396 de akte van 10 mei 1392 over aan Gijsbert van Riede Hugensz. ten behoeve van het kartuizerklooster.²⁴²

Kind:

1. *Gijsbert van Riede Ermgardesz.*, vermeld 1394, 1396.

²³² Sanders, Kartuizerklooster, no. 254, d.d. 29-8-1382.

²³³ Sanders, Kartuizerklooster, no. 328, d.d. 7-8-1390.

²³⁴ Sanders, Kartuizerklooster, no. 347, d.d. 1-2-1392.

²³⁵ Sanders, Kartuizerklooster, no. 431, d.d. 12-12-1398.

²³⁶ Sanders, Kartuizerklooster, no. 433, d.d. 13-4-1399 en no. 437, d.d. 14-12-1399.

²³⁷ Korteweg, Rechtsbronnen, no. 226, d.d. 13-4-1399.

²³⁸ Sanders, Kartuizerklooster, no. 493, d.d. 16-6-1404.

²³⁹ Sanders, Kartuizerklooster, no. 539, d.d. 7-11-1408.

²⁴⁰ Sanders, Kartuizerklooster, no. 350, d.d. 10-5-1392.

²⁴¹ Sanders, Kartuizerklooster, no. 383, d.d. 27-4-1394.

²⁴² Sanders, Kartuizerklooster, no. 408, d.d. 14-5-1396.

Verwijzing naar gedrukte bronnen en literatuur

Codex diplomaticus Neerlandicus. Tweede serie 1851-1862. Uitgegeven door het Historisch Genootschap te Utrecht. [CDN]

Corpus Sigillorum Neerlandicorum. *De Nederlandsche zegels tot 1300* ('s-Gravenhage, 1937-1940). [CSN]

G.M. van Aalst, *Het archief van de N.V. Maatschappij van Nassau La Lecq*, (1274) 1888-1947 ('s-Gravenhage, 1985). [Nassau La Lecq]

H. van Bavel O. Praem, *Inventaris van het archief van de Heusdense Cisterciënzerkloosters Mariënkroon en Mariëndonk* ('s-Hertogenbosch, 1972). Rijksarchief in Noord-Brabant. Inventarisreeks nr. 10 [Heusdense Cisterciënzerkloosters]

H. van Bavel O. Praem, *Regestenboek van het archief van de Abdij van Berne 1134-1400* (Heeswijk, 1984). [Oorkonden Berne]

H.M. Brokken, *Het ontstaan van de Hoekse en Kabeljauwse twisten* (Zutphen, 1982). [Hoekse en Kabeljauwse twisten]

J.L. van Dalen, *Inventaris van het archief der Gemeente Dordrecht. I. De grafelijke tijd, 1200-1572* (Dordrecht, 1909). [Regesten Dordrecht]

A.W.E. Dek, Genealogie der Heren van Cruijningen, in: *Het jaarboek van het CBG deel XI* (1957). [Van Kruiningen]

S.W.A. Drossaers, *Het archief van de Nassause Domeinraad*. Tweede deel ('s-Gravenhage, 1955). Regestenlijst. [Domeinraad II]

Hildo van Engen en Kaj van Vliet (redactie), *De nalatenschap van de Paulusabdij in Utrecht* (Hilversum, 2012). [Paulusabdij]

P. Ernsting en J.D. Winsemius, *Regesten van oorkonden en akten voorkomende in de registers van de heren van Putten en Strijen* ('s-Gravenhage, 1969). Provinciale Inspectie der Archieven in Zuid-Holland.²⁴³ [Oorkonden Putten en Strijen]

H.A. van Foreest, Foreest en Hodenpijl, in: *De Nederlandsche Leeuw* jrg. 74 (1957) [Hodenpijl]

J.L. van der Gouw, *De blaffaard van de memorielanden van Poortugaal* ('s-Gravenhage/Haarlem, 1972). Opgenomen in *Hollandse Studiën*, deel 3. Uitgave van de Historische Vereniging voor Zuid-Holland. [Blaffaard]

J.L. van der Gouw, *Rekeningen van de domeinen van Putten, 1379-1429*. Deel I: rekeningen 1379-1419 ('s-Gravenhage, 1980). RPG Grote Serie 170. [Putten-1]

J.L. van der Gouw, *Rekeningen van de domeinen van Putten, 1379-1429*. Deel II: rekeningen 1420-1429. Deel III: teksten en regesten 1229-1430 ('s-Gravenhage, 1980). RPG Grote Serie 171. [Putten-2]

H.G. Hamaker, *De rekeningen der grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche huis*. Deel I (Utrecht, 1875). [Rekeningen I]

²⁴³ Niet uitgegeven. Een exemplaar is op de bibliotheek van de vereniging aanwezig.

Deel II (Utrecht, 1876). [Rekeningen II]
Deel III (Utrecht, 1878). [Rekeningen III]

H.G. Hamaker, *De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche huis*.
Deel I (Utrecht, 1879). [Rekeningen IV]
Deel II (Utrecht, 1880). [Rekeningen V]

C. Hoek, Acten betreffende Zuid-Holland in het cartularium van het klooster Nieuwlicht bij Utrecht, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 16 (1962). [Nieuwlicht]

C. Hoek, Wapen van schepenen van Dordrecht, 1294-1622, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 22 (1967). [Schepenen]

C. Hoek, De bezittingen rond Rotterdam van de Sint Paulus-abdij, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 22 (1967). [Leenkamer Paulusabdij]

C. Hoek, De oudste heren van Rhoon. Een bijdrage tot de geschiedenis van enkele geslachten, gegoed in de verdrongen Riederwaard, in: *De Nederlandsche Leeuw* jrg. 86 (1969). [Rhoon]

C. Hoek, Repertorium op de lenen van Putten, gelegen in het land van Poortugaal en in de Riederwaard, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 27 (1972). [Leenkamer Putten]

C. Hoek, Repertorium op de lenen van de hofstad Egmond in Delfland, Schieland, Putten en IJsselmonde, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 31 (1976). [Leenkamer Egmond-1]

C. Hoek, De leenkamers van de Heren van Wassenaar, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 33 (1978). [Leenkamers Wassenaar]

C. Hoek, De leenkamer van de hofstad te Liesveld te Groot-Ammers, ca. 1341-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 33 (1978). [Leenkamer Liesveld]

C. Hoek, Repertorium op de grafelijke lenen in Albrandswaard en Riederwaard, 1199-1648, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 42 (1987). [Grafelijke lenen Albrandswaard en Riederwaard]

C. Hoek, De inkomsten uit de grafelijke domeinen te Capelle aan den IJssel, Moordrecht, en Nieuwerkerk aan den IJssel, 1334-1607, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 43 (1988). [Grafelijk domeinen]

A.C.F. Koch (ed), *Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299*. [OHZ]

Deel I: eind van de 7^e eeuw tot 1222 ('s-Gravenhage, 1970).

Deel II: 1222 tot 1256 (Assen/Maastricht, 1986).

Deel III: 1256 tot 1278 (Assen/Maastricht, 1992).

Deel IV: 1278 tot 1291 (Assen, 1997).

Deel V: 1291 tot 1299 (Den Haag, 2005).

J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de hofstede Voorne, 1199-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 32 (1977). [Leenkamer Voorne]

J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de Hofstede Altena, 1232-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 40 (1985). [Leenkamer Altena]

J.C. Kort, Repertorium op de Grafelijke lenen in de Krimpenerwaard, 1220-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 42 (1987). [Grafelijke lenen Krimpenerwaard]

J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de Lek, 1318-1666, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 43 (1988). [Leenkamer De Lek]

J.C. Kort, Repertorium op de grafelijke lenen in de Grote Zuidhollandse Waard, 1276-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 51 (1996). [Grafelijke lenen Grote Zuidhollandse Waard]

J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de hofstede Brederode, 1264-1803, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 52 (1997). [Leenkamer Brederode]

J.C. Kort, Repertorium op de grafelijke lenen in de Alblasserwaard, 1280-1650, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 52 (1997). [Grafelijke lenen Alblasserwaard]

J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de Hofstede Meeuwen, 1366-1650, in: *Genealogische tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard* jrg. 22 (1998). [Leenkamer Meeuwen]

J.C. Kort †, Repertorium op de lenen van de hofstede Culemborg, 1251-1648 (1669), op: *de Hollandse Genealogische Databank*. [Leenkamer Culemborg]

K.N. Korteweg, *Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena*. Tweede stuk (Utrecht, 1948). [Rechtsbronnen]

J.J.F. Lots en H. den Boer, De afstammelingen van Arnt van Riede en de parenteelstaat van Lijsbet Coosen, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 38 (1983). [Van Riede]

Frans van Mieris, *Groot Charterboek der Graaven van Holland, van Zeeland en Heeren van Vriesland, beginnende Met de eerste en oudste Brieven van die Landstreeken, en eindigende met den dood van onze Gravinne, Vrouwe Jacoba van Beyere, in 4 delen* (Leyden, 1753-1756). [Van Mieris]

P.L. Muller, *Regesta Hannonensia. Lijst van Oorkonden betreffende Holland en Zeeland, 1299-1345, die in het charterboek van Van Mieris ontbreken* ('s-Gravenhage, 1882). [Regesta Hannonensia]

S. Muller Fz., De oudste goederenlijst der Abdij van Egmond, in: *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap*, 45^e deel (1914). [Oudste goederenlijst van de abdij Egmond]

Th. van Rheineck Leyssius, Striana. De eerste Heeren van Zevenbergen, in: *De Nederlandsche Leeuw* jrg. 53 (1935). [Striana-2]

Engel Roza, Ridder Jan van Rosendael en zijn naamgenoten, in: *De Nederlandsche Leeuw* jrg. 121 (2004). [Van Rosendael]

J.G.M. Sanders, *Karthuizerklooster 'Het Hollandse Huis'* ('s-Hertogenbosch, 1984). Inventarisreeks nr. 34 Rijksarchief Noord-Brabant [Karthuizerklooster]

J.H. Scheffer, *Grafelijk Commissie of Beveelboeken I, 1392-1404* (Rotterdam, 1883). [Beveelboek I]

H.J. Smit, *Rekeningen der graven en gravinnen uit het Henegouwsche huis*.

Deel I (Utrecht, 1924). [Rekeningen VI]

Deel II – nalezing (Utrecht, 1929). [Rekeningen VII]

Deel III – inleiding (Utrecht, 1939). [Rekeningen VIII]

J.H.W. Unger, *Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot in 1425* (Rotterdam, 1907). Bronnen voor de geschiedenis van Rotterdam, deel IV. [Regesten Rotterdam]

B. Woelderink, *Inventaris van het archief van het huis Ten Donck* (Rotterdam, 1968). [Ten Donck]